

UNIVERSITATEA DE STAT „A. RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

Vladimir BABII

BIOBIBLIOGRAFIE

Ediția a 2-a revăzută și completată

Bălți, 2009

CZU 016 [378.4(478-22)+78+929]
B11

Vladimir Babii : Biobibliogr. / alcăt. : Maria Fotescu,
Elena Scurtu ; red. lit. : Galina Mostovic ; red. bibliogr. :
Lina Mihaluța ; cop./design : Silvia Ciobanu ; Univ. de Stat
„A. Russo”, Bibl. Șt. – Ed. a 2-a rev. și compl. - Bălți,
2009. - 132 p.

ISBN 978-9975-931-34-2

Alcătuitori:

**Maria Fotescu
Elena Scurtu**

Redactor literar:

Galina Mostovic

Redactor bibliografic:

Lina Mihaluța

Copertă/design:

Silvia Ciobanu

ISBN 978-9975-931-34-2

NOTA REDACȚIEI

Biobibliografia prezentă propune un itinerar prin viața și activitatea pedagogului, doctorului habilitat, omului de cultură Vladimir Babii.

Aproape 40 de ani profesorul Vladimir Babii își aduce contribuții valoroase la formarea învățătorilor de muzică și la augmentarea muncii de cercetare științifice la Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți, afirmându-se ca un profesionist polivalent, manager meticulos, creativ, promotor neobosit al noilor idei muzical-educative, cercetător de anvergură.

Lucrarea este constituită din mai multe compartimente:

- estimări ale colegilor, discipolilor;
- repere biografice (Curriculum vitae);
- direcții de cercetare științifică;
- avize asupra cercetării dlui V. Babii;
- bibliografia publicațiilor (exhaustivă la zi și care pune în uz noi idei, noi concepte) cu informație despre lucrările științifice, publicistice, activitatea de coordonator la teze de master și de licență,.

Lucrarea este dotată cu un indice de nume al persoanelor cu care a contactat profesorul V. Babii și un indice de titlu al publicațiilor. Textul este întregit de mai multe secvențe fotografice.

Înregistrările bibliografice respectă: standardul interstatal GOST 7.1-2003. *Библиографическая запись. Библиографическое описание. Общие требования и правила составления. Descrierea bibliografică a documentelor*; SM SR ISO 4:2003. *Informare și documentare. Reguli pentru abrevierea cuvintelor din titluri și a titlurilor de publicații*

Exemplul protagonistului biobibliografiei de față poate servi drept model pentru tinerii care își orientează viața spre cercetare, căutare, dăruire, trăire pentru semenii.

Traseul profesional

Cu sincere considerații și din perspectiva ipostazei de persoană responsabilă pentru știința universitară, intenționez să mi expun părerile despre colegul de breaslă, Dlui V. Babii – pedagog, muzician, cercetător, manager.

Reperle traseului devenirii. Sistemul Educației muzicale din R. Moldova are șansa (ultimii 30 de ani) de a avea personalități devotate domeniului, care contribuie neostenit, pe toate căile, la fortificarea fundamentelor culturale ale neamului prin intermediul valorificării resurselor teoretice, metodice și praxiologice ale procesului educațional-artistic. În această ordine de idei, putem menționa și aportul d-lui V. Babii, care, chiar după absolvire în 1966 a Școlii Medii nr.1 din Camenca, deși dotat cu capacități deosebite, dar nu numai, alege a deveni student la Facultatea *Pedagogia Învățământului Primar și Cînt* a Institutului Pedagogic de Stat *Alecu Russo*.

Deși ar fi avut șansa să fie înscris și la Conservatorul de Stat din Chișinău, optează totuși pentru pedagogia muzicală, căci cunoștea foarte bine nivelul predării muzicii (a educației muzicale) în școală, la acele timpuri și era conștient că e necesară o îmbunătățire în acest domeniu. Despre activismul de care da dovadă studentul V. Babii, am aflat mai târziu, în anul 1976, când am pășit pragul Secției de muzică a facultății sus-numite. Din convorbirile cu profesorii S. Croitoru, A. Popov, P. Anton etc. aflasem că dînsul era un student eminent, participant activ în formația de cor, ansamblul instrumental, ansamblul coregrafic, acțiunile de cercetare științifică ale studenților, detașamentele de muncă evantaică etc.

Traseul profesional. Activitatea pedagogică a Dlui V. Babii începe la Școala Pedagogică *N. Crupskaja* din Călărași

în calitate de profesor de acordeon, la Secția Muzică și Învățământ Primar, diriginte al grupei anului întâi. După serviciul militar, la invitația șefului catedrei de Muzică S. Croitoru, în 1973, V. Babii revine la Alma Mater din Bălți. În anul 1976, subsemnatul, înmatriculat la Secția de Muzică (din 1980 – Facultatea Muzică și Pedagogie Muzicală) am studiat acordeonul (baianul) cu profesorul V. Babii, fapt care m-a făcut să cunosc îndeaproape calitățile și interesele sale didactico-științifice. Una din ideile sale pedagogice este aceea că: *a învăța un muzician este cu neputință, însă a ghida traseul autoinstruirii acestuia este datoria fiecărui pedagog.* De rînd cu predarea orelor individuale de acordeon, dînsul întreprinde multe activități de inițiere a studenților-muzicieni în arta interpretării orchestrale, conducînd și orchestra de acordeoniști a facultății mai mult de două decenii. Extinderea specializărilor în pregătirea profesorului de muzică implică necesitatea introducerii în planul de învățământ a noilor discipline, cît și a aprofundării celor existente prin cursuri opționale. Profesorul V. Babii, pentru care căutarea/inovarea este o paradigmă comportamentală continuă, se încadrează în acest proces cu cea mai mare abnegație și responsabilitate. Elaborează cursul opțional *Creativitatea muzicală*, cursul teoretic de *Organologie*, cursul practic de *Orchestrație*, cursul *Metodica studiului și predării acordeonului*, cursul *Introducere în metodologia cercetării științifice*. De menționat că fiecare din cursurile enumerate au o acoperire didactică necesară (curriculum disciplinar, curs/note de curs, proiecte de lecții etc.).

Profilul de cercetător. Un profesor universitar este de neînchipuit în afara activității de cercetare, care implicit îi asigură o performanță continuă. În acest sens, colegul meu este un exemplu bun de urmat pentru întreaga colectivitate a

facultății. Pe parcursul a 35 de ani, activitatea didactică în cadrul facultății este însoțită și de o continuă acțiune de cercetare teoretică și experimentală, verificată și validată atât în școlile din Bălți cât și în raioanele din vecinătate. După studiile de doctorat (Kiev, 1983-1986), interesele științifice sînt orientate spre implementarea în practica educațională a noilor tehnologii de activizare a creativității și creației muzicale la elevii școlii generale. În acest context, sînt organizate seminare cu profesorii de resort pe teren, elaborate și publicate sistematic articole, ghiduri, scenarii pentru orele de muzică, promovate la Televiziunea națională (1988-89), în colaborare cu profesoara L. Popovschi și elevii Școlii nr.1 (actualul Liceul *Mihai Eminescu*), participă activ în instruirea metodologică a profesorilor școlari la cursurile de formare continuă, organizate în cadrul Institutului de Cercetări în Pedagogie (actualmente IȘE) împreună cu E. Coroi, R. Buciuceanu etc. În prezent V. Babii continuă să aprofundeze și să extindă aria cercetărilor sale științifice, orientînd contribuțiile investigaționale asupra integrării achizițiilor teoretice și realizărilor practice prin formarea și valorificarea unei praxiologii receptiv-inovaționale în domeniul educației muzical-artistice. În acest context, organizează traininguri didactice cu profesorii de muzică din Rîșcani, Edineț, Drochia, Sîngerei, dar și în cadrul întrunirilor metodice republicane din august. Susțin această muncă atât ca coleg, cât și în calitate de consultant științific al tezei de doctor habilitat, care este deja finisată și, sper, va fi susținută cu succes.

Secvențe manageriale. Un loc aparte țin să rezervez capacităților manageriale, care includ oricare activitate legată de verbele *a conduce*, *a îndruma*. La acest capitol Dl V. Babii se afirmă drept persoană competentă, tolerantă, exigentă și profesionistă. Am avut ocazia să examinez activitatea dlui în

calitate de tutore al grupelor academice, în ipostaza de metodist la practica pedagogică, ca prodecan, conducător de teze de licență și masterat, membru al diverselor comisii/juriuri, șef catedră etc. În fiecare din aceste și alte ipostaze, dânsul dă dovadă de un stil inedit, individualizat, pe alocuri ne-tradițional, fapt care îi aduce succese și rezultate scontate.

Vizavi de profilul profesorului V. Babii ași mai menționa că este un bun familist, cetățean și patriot devotat educației naționale.

Ion Gagim,

*dr. hab. în pedagogie, profesor universitar,
prorector pentru știință și relații internaționale*

Professional way

With sincere considerations and being a responsible person for university sciences, I intention to express myself about my colleague, Mr. Vl. Babii – pedagogue, musician, reasearcher, manager.

Consequences of the origin. The musical educational system of the Republic of Moldova is represented (in last 30 years) through personalities who are devoted to this domain that in all possible ways contributes to consolidation of cultural fundamentals of the nation through evaluation of theoretical, methodological and practical resources of the educational and artistic process. Mr. Babii is one of those persons, who takes a great interest in music; afterleaving the school No.1 in Camenca, in 1966 (learning also at the course of singing/music), being gifted with abilities for music, singing, choreography and instrumental capabilities (bayan/accordion, trumpet, etc.) he had the possibility to enter the State Conservatory of Chisinau but he chooses the **musical pedagogy** and enters to the Faculty of *Pedagogy in*

primary school and vocal of the State Pedagogical Institute “Alecú Russo”. About his active life being a student I get to know later, in 1976, when I come to work by the Musical Department of the Faculty. Talking to other lecturers, such as S. Croitoru, A. Popov, P. Anton, etc., I get to know that he was an excellent student, an active participant in chorus’ groups, instrumental company, choreographic company, in students’ task group, students’ workers detachments, etc.

Professional road. The pedagogical activity of Mr. V. Babii begins at the Pedagogical School “N. Crupskaja” of Calarasi where he becomes teacher for accordion by the Musical Department and Elementary School and is also a form-master of the first-year group of students. After his military service, by the invitation of the Department’s manager S. Croitoru in 1973, V. Babii returns to his Alma Mater from Balti. In 1976, I, the undersigned, enter the Musical Department (from 1980 – Faculty of Music and Musical Pedagogy) where I studied the accordion (bayan) together with Mr. Babii. This advantage makes me let me get known with the qualities, didactic and scientific interests of Mr. Babii. One of his pedagogical ideas is: *to teach a musician is impossible but to guide on the road of self-instruction is the responsibility of each pedagogue*. Teaching individual lessons of accordion, he also undertakes series of formations for students – musicians in order to familiarize them with the art of orchestra’s interpretation and he also leads an orchestra of accordionists of the Faculty for longer than twenty years. The development of specialties of the training of the teacher of music brings to the necessity of introduction of new disciplines into the plan of studies and intensification of study of living subjects. Professor V. Babii is one those persons who always looks for innovation that

represents for him a continual behavioral paradigm. He enters into this process with a great abnegation and responsibility. He issues an optional course called *Musical Creativity*, a theoretical course *Methodology of Studying and Teaching Accordion*, the course *Introduction into Methodology of Scientific Research*. I have to mention that each of these courses shows a necessary didactical covering (disciplinary curriculum, course/notes of the course, summaries of the lectures, etc.).

The profile of the researcher. A professor of a University cannot be imagined outside of the activity of a researcher because it would mean that he loses one of his significant wings in his continual performance. In this sense my colleague is a good example for the whole collective of the faculty. His didactical activity at the faculty is accompanied with theoretical and experimental researches, verified and validated in the schools of Balti and neighbouring regions. After his Doctoral thesis (Kiev, 1983-1986) he directs his scientific interests toward the implementation of the educational practice of new technologies that accompanies the process of creativity and musical creation for the pupils of high schools. He organizes seminars with teachers on this branch, systematically issues articles, handbooks, scenarios for the lessons of music that were promoted by the National Television (1988-89) in collaboration with a teacher L. Popovschi and pupils of the high school No.1 (Lyceum "Mihai Eminescu"), he also participates in methodological trainings of school teachers that were organized at the Institute of Pedagogy (at present IES) together with E. Coroi, R. Buciuceanu, etc. Today Mr. Babii continues to extend his scientific area and to direct his investigational contributions toward theoretical objectives and practical realizations

through the formation and evaluation of a receptive-innovational practice in the branch of a musical-artistic education. With this purpose he organizes didactical trainings with teachers of music from Riscani, Edinet, Drochia, Singerei and also republican seminars in August. I appreciate his work being his colleague and also as a scientific tutor of thesis for the Doctor's habilitat degree that, I hope, will be successfully finished.

Management's abilities. I would specially mention his capabilities to manage that means for him an activity concerned with verbs *to conduct, to set on the right path*. In this sphere Mr. Babii represents a competent, tolerant, exigent and professional person. I had the possibility to study his activity being a tutor of academic groups, being methodologist during his pedagogical practice, being deputy dean, scientific adviser for license and master thesis, member of different committees and juries, head of the department, etc. In each of these and other roles he manifests his own significant, individual, non-traditional style that brings him success and best results.

For a complete characterization of Mr. Babii I would like to say that he is a good family man, citizen and patriot of national education.

Ion Gagim

*Doctor habilitat in Pedagogy, University professor,
Pro-rector for science and international relations*

Promotor al noilor idei muzical-educative

Vorbind despre colegul meu aș menționa că V. Babii timp de trei decenii (1973-2003) activează cu succes în învățământul muzical universitar, remarcându-se ca un

specialist dotat și polivalent: pedagog, muzician, educator și cercetător. Este cunoscut în rândul profesorilor de muzică din republică și peste hotarele ei ca un promotor al noilor idei muzical-educative, în rândul studenților – ca pedagog performant în domeniile: organologiei, orchestrației, metodicii predării instrumentului, metodologiei cercetării științifice și creativității, eficienței învățământului muzical etc. Înalta pasiune pentru activitatea de cercetare științifică se manifestă prin inițierea în acest domeniu a studenților și profesorilor școlari, masteranzilor.

Babii V. constituie, după părerea mea și a colegilor de breaslă, un pilon al facultății, contribuind din plin la realizarea cauzei comune a învățământului muzical universitar și educației muzical-artistice școlare. Capacitățile sale manageriale și organizatorice înalte au o influență benefică asupra atmosferei creative care persistă la catedra pe care o conduce.

Margareta Tetelea,
dr. în pedagogie, conf. universitar,
decan al FMPM Universitatea de Stat „A. Russo”

Vladimir Babii – un cercetător deosebit

Babii Vladimir a pășit pragul doctoranturii la Institutul de Cercetări Științifice în Pedagogie din Kiev, având 12 ani de experiență pedagogică în sistemul preuniversitar și universitar, fapt care îl caracterizează ca știutor al necesităților și problemelor practicii educaționale. Cu mult timp înainte, D-lui a realizat în școlile din nordul Moldovei un program experimental vizavi de problema activizării elevilor prin activități muzicale extracurriculare. Pe parcursul studiilor de doctorat a demonstrat un potențial înalt de cercetare, susținut

de calitățile: spirit de autocritică, efort continuu, voință, creativitate.

Aspectele teoretice ale cercetării erau iscusit îmbinate cu cele practice: organizarea muncii experimentale, elaborarea și publicarea materialelor metodice pentru profesori, elaborarea și implementarea scenariilor televizate pentru orele de muzică la Televiziunea națională. Din cei peste 30 de doctoranzi pe care i-am ghidat, Vladimir este pentru mine unul deosebit prin întregul său stil comportamental-științific și uman.

Ludmila Hlebnikova,
dr. în pedagogie și filozofie, IȘE din Kiev

Ascensiune profesională

D-nul V. Babii are o experiență serioasă de lucru pedagogic în școală (inclusiv și în școala superioară), efectuează cercetări științifice în domeniul *Eficienței educației muzical-artistice*, este erudit, receptiv la nevoile altora, intervenind mereu cu propuneri bine gândite. Îl cunosc din 1966, când a venit la Facultate după absolvirea Școlii medii din Camenca. Vladimir Babii a avut marea fericire să se formeze ca muzician începător sub egida profesorului de muzică Leonid Meșcoi, sublocotenent în rezervă, dirijor al orchestrelor militare. Despre faimoasa orchestră de fanfară a Școlii Medii Nr 1 din Camenca din anii 60 ai secolului trecut se vorbește și astăzi, în partea locului, cu mare căldură. Entuziasmul studentului V. Babii (1966-1971) a fost multiplicat de un efort enorm în studiul baianelor sub conducerea profesorului Nicolae Belotcaci, muzician de excepție, care știa să cultive discipolilor săi dragostea pentru interpretarea solistică și în ansamblu. Revine la Facultate în 1973 (după activitatea sa la Școala Pedagogică din Călărași),

unde muncește pînă în prezent. În ce postură nu ar fi Vladimir Babii: profesor, cercetător, manager, demonstrează competență, dorința de a se autodepăși, de a evolua calitativ, cu noi și noi semnificații.

Anton Popov,
dr. în pedagogie, conf. universitar,
profesor de armonie, solfegiu, forme muzicale

Competență managerială

În calitate de șef de catedră, D-nul Babii V. acordă a atenție deosebită calității orelor practice de cor, canto, dirijat etc. Și nu întâmplător, deoarece anume la orele practice are loc formarea competențelor profesioniste ale viitorului pedagog de muzică, aici se integrează toate disciplinele predate la facultate. Nu mai puțin importantă pentru D-nul Babii este și problema acoperirii didactice și metodice a cursurilor catedrei, elaborării curriculumurilor etc. Într-un timp relativ scurt, Catedra Teorie și Dirijat sub conducerea D-lui Babii a avansat la un nivel calitativ nou. Argument: în 2007 Catedra a fost acreditată cu 9 puncte.

Vasile Luchian,
lector superior,
profesor de dirijat și cor.

Profesionist polivalent

Pentru mine D-nul V. Babii este o personalitate care stăpînește o sistemă bine elaborată în acțiunile sale, un veritabil maestru în planificarea activității didactice și manageriale. În condiții de transformări cardinale ce au loc în

sistemul instructiv universitar, d-lui face față funcțiilor sale. Permanent acordă ajutorul necesar cadrelor didactice și colaboratorilor catedrei, efectuează cercetări științifice și metodice, ceea ce este un lucru foarte important. D-nul Vladimir Babii este un profesionist polivalent, cunoaște problemele mari și mici ale școlii contemporane, îndemnând colectivul catedrei spre noi performanțe în pregătirea/formarea profesorului de muzică.

Petru Sicur,
lector superior,
profesor de canto academic.

Un manager exigent, creativ, energic

D-nul V. Babii este un manager de forță: meticulos, creativ, cu încredere în echipa sa. Știe să valorifice potențialul membrilor catedrei, promovând poziția sa de păstrare a unicității profesionale și de multiplicare a performanțelor. Este omul care susține pe oricine în căutări și aspirații. Depune efort managerial, susținând și stimulând activitatea de cercetare științifică a catedrei pe care o dirijează. Este persoana pe care poți conta oricând. Luând în considerație capacitatea de muncă extraordinară a d-lui V. Babii, cred în realizarea succeselor noastre comune.

Galina Galat,
lector superior,
profesoară de Canto academic.

Studii muzicale valoroase

Am făcut cunoștință cu Dl V. Babii în toamna anului 1983 la Conferința Științifică Republicană, care s-a desfășurat în incinta IPS *Alecu Russo*. Dumnealui era atunci aspirant la Institutul de Cercetări Științifice în Pedagogie din Kiev. De atunci și pînă în prezent urmăresc cu atenție publicațiile științifice ale lui V. Babii. În 2003 am fost solicitat să avizez manuscrisul monografiei „Studiu de organologie”. Am fost plăcut surprins de profunzimea cu care autorul a selectat și a interpretat materialul muzicologic pus în paginile lucrării nominalizate. Este de menționat aria de abordare a problematicii de cercetare, în special, valoarea științifică și aplicarea practică a rezultatelor studiului organologic. Autorul a sistematizat circa 40 de instrumente populare, care sînt sau au fost utilizate în practicile muzicale din Moldova. Sînt abordate pe larg aspectele ce țin de istoricul și denumirea instrumentelor, ergologia și ergofonia acestora, utilizarea și repertoriul fiecărui instrument, acordajul și scara muzicală, posibilitățile de interpretare etc. Un loc aparte în studiul monografic îi revine problemelor ce se referă la *acustica* instrumentelor populare de ieri și de azi, numele interpreților de performanță la instrumentele populare: *trompetiști, fluierași, cobzari, țambalagii, clarinetiști, armoniști etc.*

Publicarea acestui studiu monografic constituie o carte binevenită pentru muzicienii de la Academia de Muzică din Chișinău și de la alte facultăți cu profil muzical.

Leonid Răileanu,

*dr. în studiul artelor, prof. univ.,
șef catedră Teorie și Compoziție,
Academia de Muzică,
Teatru și Arte Plastice din Chișinău.*

Colaborare prodigioasă

În aspect de colaborare, timp de trei zile, în luna septembrie 2008 am găzduit la facultatea de Muzică și Pedagogie Muzicală a Universității Bălțene. În convorbirile cu Ion Gagim, prorector pentru știință, Margareta Tetelea, decanul facultății nominalizate și Vladimir Babii, șef catedră Teorie și Dirijat am aflat multe lucruri binevenite pentru sistemul nostru de învățământ muzical. În discuțiile bilaterale am constatat multiple probleme tangențiale, am întocmit un program de colaborare pe un termen îndelungat. În schimbul de păreri am stabilit unele direcții și pași concreți de realizare, în special, a planurilor în domeniul studiilor de masterat. Între ambele părți a avut loc schimbul de materiale didactice, publicații. În curînd sperăm să revenim la Bălți la conferința Științifică Internațională în problematica *Copiilor dotați în arte*.

Vasile Vasile,

dr. în pedagogie, dr. în muzică, prof. univ.,

Paul Baidan,

dr. în muzică, prof. univ.,

șef catedră Pedagogie Muzicală,

Universitatea din Pitești (România)

Vladimir Babii – în sprijinul educației muzicale preuniversitare

Estimări ale învățătorilor de muzică

Am avut fericirea să fac cunoștință cu Dl V. Babii la o Conferință Științifică în anul 2003 și de atunci colaborăm în domeniul Educației muzicale a elevilor. Spre exemplu, avem un sprijin semnificativ în avizarea programelor analitice și cusurilor didactice la disciplinele muzicale promovate la Colegiul din Orhei. Organizăm întâlniri cu cadrele didactice ale Catedrei Teorie și Dirijat și Catedrei Educație Muzicală și Metodică.

Însă, pe lângă la toate acestea, o semnificație deosebită oare colaborarea ce ține de editarea materialelor didactice pentru profesori. În acest context, menționez că o impresie frumoasă mi-a lăsat-o monografia Dlui V. Babii „Eficiența educației muzical-artistice” (Chișinău, 2005) Conceptul acestei cărți m-a impulsionat să scriu cartea „Metodologia educației muzicale integrate” (2007). Majoritatea autorilor susțin că Educația muzicală se dezvoltă treptat în procesul educării și autodirijării personalității. Evidențiem cercetările autorilor: I. Gagim, M. Tetelea, V. Pavelcu. Un loc important îi revine **conceptului** lui Vladimir Babii în contextul valorificării **eficienței comportamentului muzical al elevului**. Acest concept, după cum spuneam, a făcut să elaborez metodologia educației muzicale prin evaluarea *eficienței educației integrate*, să stabilesc factorii care împiedică succesul pedagogic etc. Un loc aparte în cercetarea mea revine principiilor *educației personalității proactive și introdeshiderii artistice*, elaborate de V.Babii. Urmăresc cu

atenție publicațiile acestui autor și țin să menționez că prin contribuția dumnealui este deschisă o nouă direcție de cercetare legată de formarea și valorificarea unei *praxiologii inovatoare a sistemului educațional-artistic*.

Alexandra Stici,
grad didactic superior,
șef catedră Educație Muzicală și Metodică,
Colegiul Pedagogic „Vasile Lupu” din Orhei

Colaborez cu Dl V. Babii începând cu anul 1977, când am pășit pragul Școlii din Pelinia, după absolvirea facultății Învățământ Primar și Muzică din Bălți. Dumnealui împreună cu colegul său de breaslă S. Croitoru au asistat la multiple ore de educație muzicală, promovându-mă la gradul didactic II, apoi la gradul I. Observațiile și sfaturile colegiale ale acestor doi profesori de la Facultatea Muzică și Pedagogie Muzicală a Universității Bălțene au fost și rămân a fi un adevărat ghid în activitatea mea profesionistă.

Un loc aparte în colaborarea mea cu Dl Babii V. îi revine perioadei 2003-2007, când am început realizarea unui program experimental în domeniul ***Eficienței educației muzicale artistice a elevilor*** în ciclul gimnazial. Dl Babii mi-a oferit ghiduri praxiologice cu ajutorul cărora a fost destul de interesant a promova în practica educațională noile strategii de ***eficientizare a acțiunii muzicale*** a elevului. Treptat, de la un semestru la altul, de la clasă la alta am observat că s-au schimbat simțitor lucrurile în direcția creșterii nivelului calității comportamentale a elevilor supuși programului experimental. După ce au fost totalizate și generalizate rezultatele experimentale, eu continuu traseul benefic în întreaga activitate didactică curriculară și extracurriculară. Despre rezultatele pedagogice în contextul promovării unei

praxiologii inovaționale comunic sistematic la întrunirile raionale ale Secției profesorilor de Muzică.

Colaborarea cu Dl Babii V. continuă și sîntem mereu în așteptarea noilor publicații care să orienteze practicienii spre eficientizarea procesului educațional-muzical.

Ion Ursachi,
profesor de educație muzicală,
gr. didactic I, Liceul Teoretic din Pelinia, Drochia

Îl cunosc pe Dl V. Babii de prin anii 1974, cînd eram elevă, iar dînsul cu un grup de studenți de la facultatea de Muzică din Bălți sistematic prezenta concerte de muzică clasică și populară pentru elevii gimnaziului din Belicenii-Vechi. Apoi, în anul 1980, cînd am devenit studentă a facultății de Muzică și Pedagogie Muzicală, am avut ocazia să ascult cursurile predate de Dl V. Babii. Devenind profesoară de muzică în Belicenii-Vechi, continuu colaborarea cu mentorul meu. În stilul profesorului Babii V., pe noi, discipolii lui, ne atrage **efortul creativ și tendința de a schimba**, de a promova noi politici educaționale, în special, în domeniul muzical-artistic.

În perioada 2003-2007 Dl Babii V. a desfășurat un program experimental cu elevii gimnaziului din Belicenii-Vechi. Această activitate a înviorat simțitor cadrele didactice și, mai ales, elevii școlii. Dintre toate aspectele noi pe care le-am sesizat în experiment, o deosebită semnificație pentru mine a avut-o implementarea **Modelelor comportamental-artistice** (circa 18 modele) elaborate de autor. Pentru a sublinia semnificația educațională a acestor modele, voi aduce drept exemplu doar ideea unui model, și anume: *Modelul fluxurilor și refluxurilor comportamental-artistice* (MF/RCA), înregistrează 8 tipuri: a) *fluxuri și refluxuri cu indici pozitivi*:

elevul înaintează și realizează obiectivul său; b) *fluxuri și refluxuri cu indici negativi*: elevul înaintează obiectivul, știe ce trebuie să facă, însă influențele altora nu-i permit să realizeze proiectele personale; c) *fluxuri ascendente cu stingere bruscă*: elevul promovează o înaltă abnegație, însă instabilitatea internă face ca curba efortului să cadă brusc; d) *fluxuri și refluxuri cu indici pozitivi și negativi*: elevul nu este sigur în ceea ce planifică și în ceea ce realizează; e) *fluxuri pulsante cu indici pozitivi*: operațiile acționale înregistrează o continuitate instabilă; f) *fluxuri pulsante cu indici negativi*: operațiile acționale nu au o continuitate și nu sînt ferme; g) *fluxuri latente cu indici pozitivi*: deși acțiunea se desfășoară într-un ritm lent, rezultatul este asigurat; h) *fluxuri latente cu indici negativi*: acțiunea se desfășoară într-un ritm încetinit și fără rezultat.

După ce am implementat în practica educațională Modelele elaborate de Dl V. Babii, am observat că rezultatele obținute cu referire la calitatea acțiunii muzical-artistice a elevilor în clasele experimentale diferă simțitor de rezultatele pe care le obțin elevii din clasele de control.

În rezumat țin să spun că sistemul nostru educațional este puternic prin buni profesori, care au nevoie de a fi mereu îndrumați de cadrele universitare ca V. Babii.

Vera Gînju,
profesoară de educație muzicală,
grad didactic I, Gimnaziul din Biliceni-Vechi, Sîngerei.

Reflecții de la cursurile de formare continuă:

Noi, subsemnații, profesori de la cursurile de perfecționare de la Facultatea Muzică și Pedagogie Muzicală a Universității de Stat *Alecu Russo*, dorim să ne expunem în favoarea profesionalismului didactic al tuturor lectorilor, în

special, a Dl V. Babii, care ne-a predat cursul de *Tehnologii de promovare a praxiologiei educațional-artistice*.

De cursul acesta avem nevoie în activitatea profesională din motivul că el ne orientează spre a valorifica o **praxiologie inovațională**,

Binevenit este faptul că acest curs are o amplitudine largă de integrare cu alte discipline similare.

Astfel, beneficiile obținute de pe urma lui sînt inestimabile, deoarece se referă la cunoștințe necesare activității pedagogice și de cercetare. De asemenea, am făcut cunoștință cu noi tehnologii eficiente pentru stimularea procesului de educație muzicală.

Ca dimensiuni de calitate menționăm: expunerea clară a obiectivelor, măiestria utilizării, nivelul de comunicare, nivelul de sistematizare a tehnologiilor de predare/învățare, capacitatea de a ilustra expunerea materialului.

Adela Cucoară,

profesoară de EM, s. Parcova, Edineț,

Ludmila Melenciuc,

maestru de concert, categ. I, USB „Alec Russo”;

Lidia Andrițki,

profesoară de muzică, Sîngerei,

Victoria Botnari,

profesoară de pian la școala de muzică „M. Eminescu” ;

Svetlana Cazacu,

lector universitar, profesoară de dirijat și cor, USB „A. Russo”;

Vasile Lungu,

profesor de EM, Edineț;

Iurii Soțchi,

profesor de muzică la Liceul „M. Eminescu”, Drochia;

Ion Ursachi.

profesor de EM la Liceul teoretic din Pelinia, Drochia;

Valeriu Chiaburu,

profesor de EM, Zăicani, Rîșcani;

Ion Grușca,
profesor de muzică, s. Cupcini, Edineț;
Victor Morari,
profesor de coregrafie, Liceul Pedagogic „Ion Creangă”, Bălți;
Veaceslav Mitrică,
profesor de muzică la Liceul din Țîrgul Vertiujeni;
Svetlana Cojocaru,
șef de secție EM, Rîșcani;
Ghenadie Frumosu,
Școala medie din Hiliuți, Râșcani,
Gheorghe Șoronga,
Gimnaziul Teoretic „D. Cantemir” din Pîrlița, Fălești;
Andrei Crețu,
Liceul Teoretic „V. Alecsandri” din Mărculești, Florești.

Curriculum Vitae

Adresa serviciu: Universitatea de Stat „Alec Russo”,
Bălți.

Doctor habilitat, conferențiar, șef catedră
Teorie și Dirijat.

Str. Pușkin, 38,

Bălți, 3121

Republica Moldova.

Telefon: (231)22317; 069677333

E-mail : vbabii@rambler.ru

Adresa domiciliu: Str. Alexandru cel Bun, 40, ap.5,
Bălți, Republica Moldova

Telefon: (231)69014; 069677333

E-mail : vbabii@rambler.ru

Studii:

2009 Susținerea tezei și conferirea gradului științific de doctor habilitat în pedagogie.

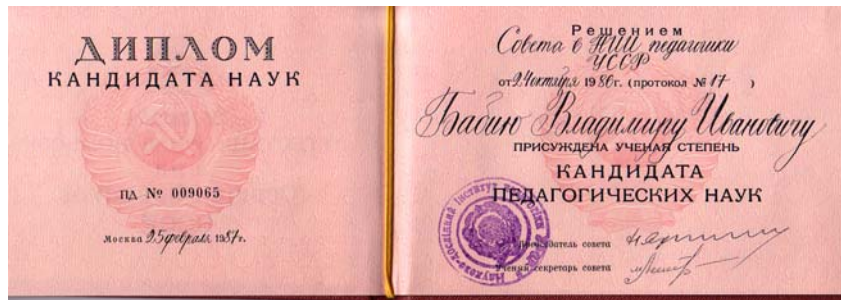
2006-2008 Postdoctorand în sectorul Educație Tehnologică, Fizică și Artistică a Institutului de Științe ale Educației din Chișinău. Tema de cercetare: *Fundamente teoretico-praxiologice ale eficienței educației muzical-artistice a elevilor;*

1991 conferențiar universitar

1986 Susținerea tezei și conferirea gradului științific de doctor în pedagogie;

1983-1986 Doctorand la Institutul de Cercetări în Pedagogie din Kiev;

1966-1971 Studii la Facultatea Pedagogie, Institutul Pedagogic de Stat „Alec Russo” din Bălți;

1975-1979 Studii de specializare la Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău, Instrumente populare;

1955-1966 Școala medie.

Experiența academică :

1973-1982 Asistent la Catedra Instrumente Muzicale

1982-1991 Lector superior la Catedra Instrumente Muzicale și Metodică

1991-2003 Conferențiar universitar la Catedra Instrumente Muzicale și Metodică

2003-prezent Conferențiar universitar la Catedra Teorie și Dirijat

Funcții:

1973 – 1975 Secretar al organizației comsomoliste a I.P.S.B. „A. Russo”

1987-1991 Prodecan, Facultatea Muzică și Pedagogie Muzicală;

2003-prezent Șef de Catedră Teorie și Dirijat.

Stagii științifice:

1982 Pedagogie muzicală, Institutul Pedagogic de Stat „Alexei Gorki” din Kiev, Facultatea de perfecționare a cadrelor didactice din sistemul de învățământ universitar.

2006 Universitatea Națională din Cernăuți *Iurii Fedikovici*, Facultatea de Învățământ Primar și Muzică.

2007 Institutul de Științe ale Educației din Chișinău, Sectorul Educație artistică, fizică și tehnologică.

Limbi cunoscute: română, rusă (avansat), franceză, ucraineană, polonă (elementar)

Activitatea artistică (premiu, diplome):

- 1968** Laureat al Concursului *Orpheus* pentru cea mai bună interpretare instrumentală (acordeon), premiul I;
- 1969** Debutează în echipa TVC a Institutului Pedagogic de Stat „Alecu Russo”;
- 1970** Debutează ca autor de cîntece de estradă în cadrul festivalului studențesc *Gaudeamus-70*;
- 1968 – 1970** Laureat al festivalurilor de muzică corală din orașele Vilnius (Lituania), Riga (Letonia) și Tallinn (Estonia).
- 1972-1973** Muzician, interpret la acordeon - prim în Ansamblul de Cîntece și Dansuri al Armatei (Eberswalde-Finow, Germania).

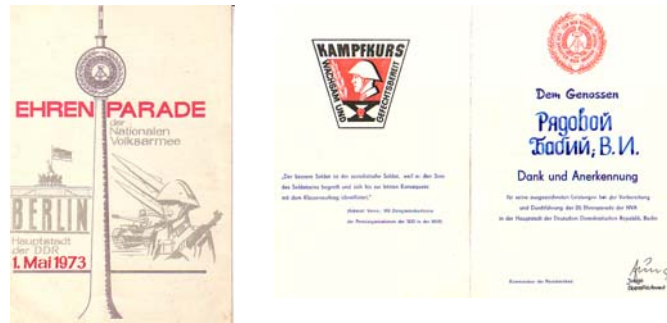

*Ansamblul de Cîntece și Dansuri al Armatei
(în imagine: V. Babii primul din dreapta)*

1972-1973 Evoluează ca artist-interpret în cadrul a circa 360 de concerte, inclusiv festivaluri din orașele: Berlin, Dresden, Frankfurt an der Oder, Karl-Marx-Stadt, Cottbus, Eisenach, olympisches Dorf etc.

1973 Laureat al *Festivalului de Muzică Patriotică din Berlin* (Germania), acordeonist în orchestra Ansamblului de Cîntece și Dansuri al armatei.

Deținător al premiului la unul din Festivalurile muzicale din Germania.

Personal: născut la 7 ianuarie 1948 în s. Hrușca, raionul Camenca, Republica Moldova; căsătorit; o fiică; nepoțică.

Participări la foruri științifice

- Seminarul republican al cadrelor didactice din învățămîntul universitar *Повышение методического уровня и эффективности учебного процесса в высших учебных заведениях МССР*, 1 decembrie 1984, Chișinău;

- Seminar Unional științifico-practic *Целостный процесс эстетического развития личности*, 18-21 aprilie 1989, Herson, Ucraina;
- Conferința republicană științifico-metodică, 9-10 octombrie 1990, Chișinău;
- Conferința Științifică Jubiliară *Realizări și deschideri științifice*, 1995;
- Conferința Științifică Internațională *Învățământul universitar din Moldova la 70 ani*, Chișinău, 2000;
- Conferința Științifico-practică Internațională *Культурная политика в Україні у контексті світових трансформаційних процесів : матеріали міжнародно-науково-практ. конф.* 12-13 грудня 2000 року, Київ;
- Conferința Științifică Internațională *Tradiționalism și modernism în educație*, 28-29 martie, 2003, Chișinău;
- Simpozionul Științific Internațional *Standarde, conținuturi și tehnologii moderne în educația muzicală*, 26 mai 2004, Bălți;
- Conferința Științifică a Academiei de Științe a Moldovei *Valorificarea realizărilor științifice – baza dezvoltării durabile a economiei naționale*, 16 iunie 2004, Chișinău;
- Conferința Științifică Internațională *Educația artistic-spirituală în contextul învățământului contemporan*, 19-21 mai 2005, Bălți;

- Conferința Științifică Internațională *Calitatea formării specialiștilor în învățământul superior: strategii, forme, metode*, consacrată aniversării a 60-a de la fondarea Universității de Stat „A. Russo”, 5-7 octombrie, 2005, Bălți;
- Conferința Științifică Internațională *Calitatea învățământului superior – concepte și strategii în pregătirea cadrelor didactice*, 12-13 octombrie 2006, Chișinău;
- Simpozionul Științific Internațional *Problematika educației în mileniul III: național, regional, european*, 2-3 noiembrie 2006, Chișinău;
- Seminarul Republican al metodiștilor Direcțiilor raionale și orașenești de învățământ Educație Muzicală cu tema: *Eficiența educației muzical-artistice*, 17 august 2007, Chișinău;
- Conferința științifică cu participare internațională *Probleme actuale ale teoriei și practicii evaluării în învățământul modern*, 15-16 noiembrie 2007, Chișinău;
- Conferința Științifico-practică Internațională *Gîndirea științifico-practică modernă: realizări și perspective*, 11-12 octombrie 2008, Chișinău;
- Conferința Internațională *Calitatea educației: teorii, principii, realizări*, 30-31 octombrie 2008, Chișinău.

Direcții de cercetare științifică

I. Muzicologie

Conștientizând faptul că cercetarea și sistematizarea cunoștințelor despre instrumentele muzicale populare prezintă o problemă dificilă, autorul a căutat să întreprindă un studiu al instrumentelor vehiculate de-a lungul veacurilor pe teritoriul Moldovei, apelând la științele de profil și cele înrudite, înfăptuind un șir de observări, interviuri și înregistrări folclorice instrumentale, folosind experiența de promovare a cursului de ***Organologie*** la facultatea Muzică și Pedagogie muzicală a Universității de Stat „Alec Russo”.

Evoluția instrumentelor muzicale populare din Moldova își are istoria sa proprie, deși de-a lungul veacurilor nu a fost special studiată. De un mileniu încoace instrumentele muzicale devin obiect de cercetare al mai multor științe: arheologia, etnografia, acustica, muzicologia istorică, folcloristica ș.a. Reieșind din considerentele că aceste științe, în posibila lor măsură, aduc o anumită contribuție la cercetarea și descrierea acelu sau altui tip de instrumente muzicale, s-a impus inițierea unei discipline elevate, care s-ar preocupa nemijlocit de sistematizarea cunoștințelor și faptelor științifice ce țin de funcționalitatea instrumentelor muzicale populare.

O atare disciplină, numită ***organologie***¹ începe intensă sa activitate abia spre sfârșitul secolului al XIX-lea, înaintînd următoarele obiective: coordonarea rezultatelor obținute în urma investigațiilor din diferite științe, mai ales, a acelor ce se

¹ Organologie, noțiune ce provine de la simbioza cuvintelor latine *organon* - unealtă, instrument; *logos* - cuvânt, știință. Echivalentul rus: instrumentovedenie

referă la cunoașterea instrumentelor muzicale; stabilirea faptelor care completează datele despre originea și evoluția instrumentelor populare; studierea terminologiei și descrierea instrumentului popular; elucidarea fenomenelor acustice și ergologice; scoaterea la iveală a dimensiunilor instrumentului și accesoriilor, mai ales, ale acelor care se referă în mod direct la emisia sunetelor; evidențierea posibilităților sonore ale instrumentului și tehnicii de execuție; desemnarea repertoriului și funcției instrumentului în muzica populară; sistematizarea și alcătuirea documentației științifice a instrumentelor muzicale etc.

Printre problemele dificile ale studiului organologic evidențiem: determinarea originii instrumentului muzical și terminologiei, reconstituirea istorică a vehiculării instrumentului în practicile sociale și muzicale, determinarea posibilităților sonore. Pentru acest capitol sursele decisive sînt: materialul din care este confecționat instrumentul; pictura, gravura, grafica, descrierile arheologice; istoriografia, muzicologia; materialele etnografice și lingvistice.

Cele mai vechi semnale despre vehicularea instrumentelor primitive pe teritoriul Moldovei, în văile nistrene, datează cu perioada neolitului târziu (mileniul 12-10 î. Hr.). Istoriografii V. Țaranov, S. Afteniuc ș.a. constată că, în rezultatul săpăturilor, în grotă din s. Brânzeni și s. Molodova de pe Nistru au fost descoperite, de rînd cu obiectele de garnitură, instrumente muzicale profane din os, probabil aerofone, cărora autorii, ipotetic, le atestă funcția de vrăjire a animalelor și înlesnirea vînatului (Istoria R.S.S.M., Chișinău: Știința, 1984, p. 15).

Incursiunea în domeniul istoriei neamului ne permite să constatăm că *fluiorul* pe teritoriile populate de geto-daci a existat de acum în Neolitul agrar (mileniul V-IV î. Hr.).

Indeterminabilă rămâne a fi perioada istorică în care și-a făcut apariția primul tip de instrumente cu strune.

Fără îndoială, putem presupune că pe parcursul evoluției, în timpul dominației romane, adică în urma biruinței lui Traian (103-106), odată cu dezvoltarea intensă a păstoritului, vînatului, practicilor ostășești, a apărut necesitatea utilă de confecționare, perfecționare și folosire a instrumentelor aerofone (fluietul, tilinca, cimpoiul, cornul), membranofone (duba, toba, buhaiul); idiofone (talanga, clopoțelul). Aceste instrumente străvechi au ajuns pînă la noi și pot fi studiate multilateral.

În vremea lui Burebista și Decebal cultura băștinașilor se dezvoltă în toate domeniile. Valorificînd datinile și obiceiurile autohtone, cu un viu interes erau preluate tehnologiile de confecționare a instrumentelor muzicale de la greci, celți, romani, turci, arabi și alte popoare.

Un loc aparte îl ocupă cercetarea terminologiei instrumentale. Unele instrumente au aceeași formă constructivă la diverse popoare și sînt vehiculate cu denumiri asemănătoare. Astfel, *cavalul* moldovenesc este raportat de Tiberiu Alexandru la fluietul mare, acordat la octava inferioară, numit la egipteni *Kaul*; Curt Sax, la fel, indică proveniența unor termeni care par a fi indiscutabili: *fluietul* și *floera* (albaneză) care au o sursă comună – ciobanii călători; *scripca* (vioara, dibla) și *scripka* rusească; *surla* și *svirala* slavă ori *surna* turcească, *surna* (surnai) persană.

Printre cele mai vechi scrieri în care se amintesc despre utilizarea diferitor instrumente în practicile muzicale ale strămoșilor noștri sînt cele semnate de Theopompos (sec. IV î. Hr. (și Dion Chrysostom (sec II î. Hr.), care descriu evenimentele legate de utilizarea chitării tracice; Xenophon, care evocă denumirile de instrumente aerofone (cornul,

cimpoiul), idiofone, membranofone și utilizarea lor în activitatea ostășească.

Bineînțeles, funcția instrumentelor incipiente era restrânsă ca și muzica strămoșilor care dispunea de melodie de o riguroasă simplitate, desfășurată pe un ambitus redus. Destul de modeste sînt cunoștințele ce vizează tehnologia de confecționare, acordare a instrumentelor melodice vechi, scara sonoră, repertoriul muzical. Nu mai puțin enigmatică rămîne a fi și tehnica de execuție, mai ales la instrumentele aerofone și cordofone. La acest capitol B. Kotlearov consemnează că în documentele vechi nu sînt reflectate decît numele oamenilor și denumirile instrumentelor la care ei executau și care, de obicei, le serveau drept poreclă (*scripcaru, cobzaru etc.*).

Totuși, de la o vreme încoace, au fost întreprinse anumite încercări în vederea desemnării posibilităților tehnice și de expresie ale unor instrumente aerofone și cordofone, care se bucurau de mare popularitate atît în localitățile urbane, cît și în cele rustice.

O pagină aparte în descrierea științifică a instrumentelor muzicale și muzicii executate la instrumentele populare îi revine lui D. Cantemir. Ilustrul cărturar, teoretician, pedagog, compozitor și interpret de seamă la *tanbur*, *ney* (fluiet) și *caval* a lăsat o bogată moștenire privind construcția, posibilitățile sonore și tehnica de execuție la aceste instrumente, inclusiv și la *Keman* (vioară europeană), introdusă în țară de acest talentat muzician, băștinaș din Silișteni-Fălciu (Moldova).

Unele din modalitățile tehnice de execuție la instrumentele populare, destul de activ vehiculate în tarafurile moldovenești în sec. al XV-lea, ne apar într-o formă cît de cît sistematizată, odată cu inițierea cercetărilor firave întreprinse

de N. Filimon și F. Rugițki (sec. al XIX-lea), în baza artei lăutărești ale tuturor generațiilor precedente de scripcari, fluierași, cimpoieri etc.

O contribuție anumită la sistematizarea instrumentelor muzicale la începutul sec. al XX-lea au adus-o autorii germani Hornbstel E.M. Von și Saxs Curt, după metodică de clasificare a cărora se conduce organologia contemporană. Cercetarea fundamentală a instrumentelor populare din Moldova își ia începutul în perioada postbelică. Un merit în acest domeniu îi aparține maestrului Ion Vizitiu, care în 1967 inițiază la Chișinău un atelier amenajat cu utilaje speciale și destinat pentru confecționarea instrumentelor populare, care au o largă răspândire pe teritoriul Moldovei: fluier, cimpoaie, ocarine, cavale, țambale, cobze.

Despre funcționalitatea amplă a viorii în viața muzicală a moldovenilor și stilul interpretativ al lăutarilor de ieri se pronunță cu dibăcie investigațională B. Kotlearov. N. Gâscă, în descrierile teoretice ale instrumentelor aerofone clasice, trece în revistă și instrumentele aerofone populare, referindu-se mai cu seamă la posibilitățile tehnice de execuție.

Muzicologul P. Brâncuși, în primul volum monografic „Muzica românească și marile ei primeniri”, relevă cu o mare dărnicie aspecte din istoricul instrumentelor muzicale populare ale neamului.

Răspuns la multe întrebări parvenite în legătură cu evoluția instrumentelor muzicale populare din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre vine să ne dea istoricul și muzicologul G. Breazul.

Autorii F. Diculescu, F. Herțea, V. Ghilaș asupra instrumentelor vechi: fluierul, cimpoiul, fifa (tip de flaut românesc), cornul – vin să completeze, într-o anumită măsură,

golurile care mai există în continuitatea cunoștințelor despre instrumentele muzicale populare.

Cercetarea istoricului instrumentelor muzicale autohtone

Toba - reprezintă un instrument de percuție, membranofon, cu o istorie străveche, caracteristic pentru toate popoarele lumii cu diverse denumiri: *banigu* (la chinezi provine de la etimologia cuvintelor *bani* – o scîndură de lemn și *gu* – tobă); *tudzuci* (generic pentru o serie de tobe la japonezi în formă de ceasornice de nisip); *ciango* – tobă cu sită de lemn utilizată la uzbeki și tadgici; *tiumâr* – tobă mare cu două membrane utilizată la poporul mariisc.

Cît privește denumirea instrumentului la moldoveni, *doba* își are începuturile sale într-un obicei agrar cu același nume, structurat după modelul colindelor, practicat la Anul Nou, sinonim cu Plugușorul (în ținuturile carpatice). Doba sau toba, instrument preistoric în dansurile de inițiere (războinică, vînătorească etc.) reprezenta glasul divinității însăși după care juca feciorul mascat, de obicei, în cerb la colindatul de crăciun (Hunedoara, Moldova) și cu ajutorul căruia cetele de feciori puteau alunga spiritele malefice.

Toba a avut și are o largă răspîndire în practicile muzicii instrumentale. Dacă alte instrumente de percuție sînt solicitate numai de anumite genuri muzicale, mai ales pentru redarea timbrului și ritmurilor tipice anumitor intonații plastice, atunci toba cu ușurință și în mod organic se înscrie în fonul sonor al oricărui gen, intonație muzicală. Tocmai de aceea toba o găsim: în acompaniamentul interpreților vocali, alaiul colindătorilor, în orchestra de fanfară și în cea de instrumente populare, în ansamblurile folclorice, al nunții ș.a. Toba și-a găsit utilizarea la băștinași din cele mai vechi timpuri odată cu

practicarea dansurilor mitologice de înmormântare, jocurilor funebre, jocurilor ostășești etc.

Dairea - instrument vechi membranofon, unilateral, de percuție. Nu are nimic comun cu *tamburul* turcesc, instrument cordofon cu patru perechi de corzi dublate.

Denumirea ține de etimologia terminologiei muzicale a neamului și elementelor lexicale turco-arabe care au dus la formarea variantelor: *dairea*, *daireauă*, *dara*.

Pe parcurs, datorită *trubadurilor* (poet-compozitor din sudul Franței, sec. XI-XIV) și *tumbașilor* (cîntăreți populari, sec. XIII-XIV) sunt vehiculate denumirile de *tamburină*, *tembur*. La popoarele de origine slavă instrumentul e numit *buben*, de la cuvântul *bubneti* (a bubui). În unele sate de pe malul stîng al Nistrului denumirea de buben a intrat în lexicul dialectal local – *bubnă*, cuvînt generalizator pentru toate instrumentele membranofone.

Instrumentul are un trecut destul de îndepărtat, cunoscut în practicile muzicale ale popoarelor din întreaga lume. Inițial instrumentul și-a făcut apariția la populația orientală pentru care e caracteristică maniera improvizațională a melodiilor și acompanierii lor cu figurații ritmice iscusite. La francezi, spanioli, mexicani și italieni instrumentul a fost preluat pentru suportul acompaniamentic în dansurile populare pline de efervescență melodică și ritm temperamentic. În Țările Românești, inclusiv în Moldova, daireaua a migrat din Turcia, Rusia prin sec. X-XII cu numirea de origine orientală: *doira*, *daira*.

Buhaiul - instrument de tipul membranofone cu fricțiune, care e caracteristic mai mult pentru obiceiurile populare și a apărut în practicile păgâne cu mult înaintea creștinismului, cu funcția de purificare a spiritelor, de curățare a caselor de duhuri necurate la început de an agrar. La

moldoveni există un obicei agrar cu denumirea *Buhaiul*, structurat după modelul colindelor la Anul Nou, sinonim cu plugușorul.

Buhaiul este o denumire populară a taurului, substituit zoomorf al zeului Mithra, și se sacrifică în ziua de 25 decembrie, când se celebra moartea și renașterea anuală a timpului calendaristic în Moldova.

Buhaiul a devenit un atribut obligatoriu în cetele de colindători pe întreg teritoriul țării, mai ales, în partea de est și de nord. Chipul capului de taur (bour) reprezintă un element al stemei Statului Moldova – simbol al hărniciei și primenirilor social-economice, spirituale.

Fluierul – unul dintre cel mai vechi și mai răspândite instrumente populare de suflat, din lemn.

Denumirea de *fluier* pare a fi derivatul cuvântului grecesc *floiăra*, care indică însăși acțiunea de a fluiera. E posibil ca această acțiune, în trecutul îndepărtat, omul a preluat-o de la fluierar, specie de păsări din localitățile mlăștinoase, cu ciocul lung și subțire, cu picioarele înalte, care scoate sunete asemănătoare cu cele ale fluierului. Drept confirmare a acestei ipoteze poate fi adus și argumentul că la popoarele balcanice fluierul cu șase găuri era cunoscut sub denumirea de *frula*, înrudit cu cuvântului italian *frullato*, care are sensul de filfiire a aripilor păsărilor, oscilației rapide a limbii, pronunțând: “drrr...” la instrumentele aerofone.

O altă interacțiune este cea dintre cuvintele *fluier* și *tibia*, os lung și gros care, împreună cu peroneul, formează scheletul gambei, în popor vehiculat ca fluierul piciorului. Acest lucru se explică prin aceea că în vechime omul confecționa instrumente din asemenea oase animaliere – *tibia*, cu care e numită familia de fluier în limbile latină, italiană și engleză. E semnificativ că la multe popoare denumirea instrumentului

derivă de la cuvintele cu sensul de suflare: *dudka* la bieloruși (duti – a sufla; dunovenie – suflare); *flûter*, *sifflet* la francezi înseamnă a cânta prin suflare din flaut; la noi - a *fluiera*, a sufla printre buze sau printre degetele în gură; la italieni – *fischietto*, cu același sens.

Primele unelte aerofone, predecesori ai fluierului, pe teritoriul Moldovei și-au făcut apariția în era neolitică (mileniul VI-IV î. Hr.), odată cu însușirea deprinderilor de prelucrare a osului, pietrei, cornului. Acestea erau niște tuburi din oase de mamifer, care fiind deschise la ambele capete, produceau sunete de semnalizare, serveau drept elemente de podoabă.

Tilinca, reprezentând un tub de trestie deschis la ambele capete, face parte din familia fluierului, însă cu o istorie ceva mai veche. Până la deprinderea de a meșteșugări, de a însuși tehnologii elementare de găurire a tuburilor de os și lemn, la îndemână oricând era trestia, scoarța de paltin, soc sau salcie. Nu e greu de închipuit că însăși sunetele șuierătoare produse de bătaia vântului peste trestiile stufăriilor retezate le-au sugerat strămoșilor ideea de-a sufla în tubul deschis al trestiei. Manevrarea cu degetul a deschizăturii opuse a făcut să se producă sunete de diferite înălțimi. Acest tip de instrumente aerofone au apărut concomitent, dar independent, la mai multe popoare.

Denumirea fluierului fără găuri digitale, consider a luat naștere în popor datorită felului de articulație a primelor sunete emise la tubul de trestie: *ti* sau *te*, realizate prin lovitura limbii în deschizătura buzelor strânse plus silaba linguală melodică *lin* (*len*) și completivul *ca*.

Cavalul este un fluier mare, de aceea în popor îl mai numesc *fluieroiul ciobănesc*. Fluierul românesc, tipic Bucovinei și nordului Moldovei, este identic. De regulă,

fluierul mare fără dop este numit *caval*, la fel ca și în Egipt. T. Alexandru menționăm că la egipteni fluierașii au la îndemână o colecție întreagă de instrumente, acordate la diferite înălțimi și anume: *fiecare fluier mic are un echivalent mare, acordat la o octavă inferioară, numit, de obicei, kaul*.

La francezi, italieni, spanioli și alte popoare cavatul poartă denumirea de *flaut* cu sau fără determinativele: păstoresc (ciobănesc), cîmpenesc (de la sat, de la țară) etc.

În limba greacă fluierul și cavatul rămân a fi denumiri identice, după cum și este. La popoarele ținutului balcanic (bulgari, albanezi, iugoslavi, sîrbi, horvați) denumirea de caval uneori e extinsă și asupra altor tipuri de fluier cu dop sau fără.

La popoarele caucaziene cavatul poartă denumiri localnice cu semantica de fluierare, suflare: *cavali, soilari* (adgici); *lamuri* (georgieni), *acearpîne* (abhazi); *tiuidiuk* (turcmeni).

În Moldova instrumentul e utilizat în ansamblurile de muzică populară episodic, fiind strîmătorat de fluierul obișnuit, cimpoi, nai.

Naiul se prezintă sub forma unui șirag de tuburi din trestie de diferite dimensiuni, astupate la capătul de jos și unite pe un stativ încovoiat din lemn. Dacă la unele instrumente aerofone denumirea e formată în baza felului de emiteră a sunetului, atunci la nai denumirea ține de materialul din care, incipient, instrumentul era confecționat – trestia. Legătura istorică a denumirii instrumentului cu trestia își găsește rezolvarea sa la grecii antici, care practicau tipul de instrumente sub denumirea de *syrinx*, echivalentul cuvîntului trestie. Denumirea în cauză era asociația unui mănunchi de tulpini din trestie, care, conform legendei, a fost adus de lume în semn de jertfă Zeului Pan – ocrotitorul naturii și pășunilor.

Rămâne numai să medităm privitor la harul și simplitatea cu care strămoșii noștri, parcă printr-un mister, au smuls dintr-o stufărie tuburile de trestie, însuflețindu-le prin căldura suflului uman.

Dacă adineaori naiul era instrumentul utilizat în rîndul interpreților amatori, autodidacți, atunci, în zilele noastre, instrumentul e inclus în programele de studiu de la școlile de muzică pentru copii, colegiile și facultățile de muzică.

Surla reprezintă un tub conic, cu pîlnie, ancie și șase găuri digitale, din lemn. Spre deosebire de alte instrumente aerofone (naiul, fluierul, clarinetul, trompeta), care cunosc o perioadă de înflorire, în Moldova surla la moment un instrument de izbeliște. În trecut acest instrument asemănător cu *surna* slavă avea o largă răspîndire în rîndul populației autohtone.

Se spune că surla a fost adusă în Europa de către arabi prin secolul al VIII-lea î. Hr., împreună cu alte instrumente muzicale, prezentându-se sub diferite denumiri: *trompette*, *chalemel* (la francezi); *calamus* (la popoarele grupei latine); *surnă*, *surna* (la popoarele slave); *surnai*, *cornai* (la popoarele asiaterce).

Pătrunderea instrumentului în Moldova, ipotetic, a avut loc pe două căi: prima ne duce în sec. IX, cînd populația băștinașă romanizată, numită valahi, împrumutînd unele cuvinte din limba slavă și avea contacte sociale, comerciale care au făcut să pătrundă, de rînd cu alte obiecte slave, și instrumentele muzicale de tipul surlei; a doua cale ne duce în secolele XV-XVI, cînd are loc comerțul intens dintre Moldova și orașele Transilvaniei (Brașov, Bistrița, Sibiu). În acest timp și ceva mai înainte la brașoveni surla avea menirea unui instrument cultic. Astfel, surlașul imita glasul porcului, reprezentare preistorică a spiritului grîului. Deși sunetele

obținute printr-o tehnică specială stricau armonia muzicii junilor, nu se concepea organizarea ceremonialului junilor brașoveni fără a fi și surlași. La auzul sunetelor și tonurilor curioase ale surlei, *bătrînii se închinau și mulțumeau lui Dumnezeu, la sfîrșitul secolului al XIX-lea, că au trăit să mai audă o dată Sfînta Surlă* (I. Ghinoiu).

În epoca Renașterii, deopotrivă cu alte instrumente, în rîndurile tineretului, de o mare popularitate se bucurau ansamblurile de surlari. Muzica tinerilor și surlarilor, consemnează P. Brâncuși, este prezentă pe întreg teritoriul țării, fiind cunoscută și sub denumirea de *muzică de serviciu*.

În timpul datinilor, spre exemplu, în rolul personajului în ceata junilor (brașoveni, moldoveni), anturaj sacru în cadrul căruia divinitatea adorată se naște, petrece, moare și renaște la Anul Nou, celebrat în timpul echinocțiului de primăvară. Surlarii, împreună cu buciumașii, îi întâlnim pe zidurile fortărețelor și ale orașelor pentru a vesti izbînzile în luptă, amenințările vrăjmașilor etc. De asemenea ei luau parte la manifestările cu caracter oficial. Tinerii surlari erau invitați și la nunți, înmormîntări, cumătrii pentru a interpreta o muzică adecvată.

Buciumul - instrument popular de suflat cu ambușură, în forma unui tub conic, fără găuri digitale. Pe parcursul dezvoltării istorice a limbii neamului denumirea tuturor instrumentelor, inclusiv și a buciumului, a suferit diferite modificări morfologice, care au fost suprapuse și orînduite de G. Breazul în felul următor: *bucime, bucine, bucinele, bucinre, bucinru, bucinrulu, bucinu, bucire, buciru, bucium, buciune, buciunul, buciumu, bucinî, bucira, buciuma*. Mai există un șir de cuvinte de origine greco-latină cu influențe slave: *buccina* (rus.: bukțina); *bucina* (let. *buccina, bucina*).

La moldoveni e cunoscut și sub denumirile de influență ucraineană: trîmbiță, trîmbită, trompătă.

Cuvîntul **bucium** provine de la cuvintele latine *buche*, *tronc*, *billot*, *bustio-onem*, *combustion* (cuțur) ceea ce înseamnă butuc de viță de vie. Deoarece instrumentul inițial a fost confecționat și utilizat de ciobanii de la munte, iar în aceste părți butucul de viță de vie are o înălțime considerabilă, buciumul a și preluat denumirea acestuia.

Buciumul *buccin*, *trompa pastoril* din lemn cu o lungime de până la 2,5-3 m, era confecționat în trecut din doage de brad, înfășurate pe dinafară cu coajă de mesteacăn, ce permitea obținerea unui sunet plăcut. Acest tip de buciume prezenta dificultăți mari în vederea confecționării și se deteriorau repede. În majoritatea localităților ele au fost suspendate și înlocuite cu cele făcute din tablă, numite trîmbițe, asemănătoare cu goarna, trompetă din lemn sau metal.

O altă denumire a instrumentului – tulnic – e vehiculată rareori și doar în unele zone folclorice.

Instrumentul are o istorie veche, fiind cunoscut deja la tracii. Așadar, tulnicul însoțea cîntările de jale, care erau și mai arhaice decît bocetul de mai târziu. Inspirat de imaginea sonoră, exotică a buciumului, M. Eminescu scrie: „Seara pe deal buciumul sună cu jale”.

Cornul face parte din lista instrumentelor aerofone străvechi cu muștiuc. În practicile vechi păstorești, războinice, rituale erau utilizate cornuri de formă dreaptă și încovoiată, confecționate din coarne de animale rudimentare, din lemn, coajă de tei, iar mai târziu din metal.

În dependență de faptul în ce fel de practici era utilizat instrumentul, la numirea de bază era anexat adjectivul

respectiv: corn de vânătoare, corn de păstor, corn de semnalizare (goarnă, trompetă, trâmbiță).

În rîndul copiilor cornul îl întîlnim cu numirile de cornet, fișic, roșcovă.

O deosebită popularitate instrumentul o capătă la moldoveni prin secolele IX-XII. În fiecare comună, oraș erau ansambluri de cornari, care însoțeau sărbătorile, obiceiurile și datinile populare. Ansamblurile erau compuse din doi-șase cornari, cu instrumente de diferite dimensiuni, care erau în stare să emită o scară redusă (trei-cinci trepte muzicale). Aceștia interpretau în unison sau cu elemente polifonice, unde un grup cînta sunetele melodice, iar alt grup ținea isonul cu sonorități prelungi, de obicei pe sunetul fundamental. Uneori cornarii erau uniți în ansamblu cu buciumași, trompetari, toboșari și alte instrumente de o sonoritate puternică.

Implementare

Rezultatele cercetării *istoricului, construcției, procedeele de executare și utilizarea* instrumentelor populare din Moldova sînt implementate pe larg în practica Educației muzicale, la alcătuirea manualelor de muzică, a curriculei la disciplinele universitare cu profil muzical (teoria instrumentelor, orchestrație, istoria muzicii, folclor etc.), elaborarea tezelor de licență/masterat etc.

II. Conceptul eficienței educației muzical-artistice

De mai mulți ani în centrul atenției autorului se află următorul **obiect al cercetării**: *estimarea randamentului resurselor interne-externe* investite în acțiunea didactică și acțiunea muzical-artistică a elevului și gradul eficienței acestora, validate prin prisma unei *praxiologii inovaționale*,

din perspectiva integralității componentelor domeniului muzical-educational.

În această ordine de idei, este efectuată o analiza conceptuală a educației muzicale din R. Moldova în sens integrațional. Asemenea studiu are drept scop nu revizuirea și nici contestarea componentelor de conținut ale sistemului. Atenția este centrată asupra acelor aspecte ale materialelor didactice existente, care ar permite să se facă anumite concluzii cu privire la ponderea acestora în rezolvarea problemei **eficienței procesului educațional**. Realizarea programului investigațional a contribuit la minimalizarea distanței existente între teoria și practica domeniului vizat.

Cu scopul promovării unei educații muzical-artistice eficiente, pentru schimbare și calitate, autorul scoate în evidență fundamentele teoretice și praxiologice ale domeniului.

Astfel, drept fundamente teoretice sunt desemnate cinci principii ale eficienței: *educației personalității proactive, centrării valorice, introdeshiderii artistice, creativității și succesului*.

Principiul educației personalității proactive.

Proactivitatea muzicală reprezintă una dintre calitățile fundamentale ale personalității, bazată pe *principiul valoric, libertatea de a alege, spiritul de a domina reprezentările și sentimentele, voința asumării de responsabilități*. La elaborarea principiului proactivității, noi am pornit de la aspectul teoretic și de la *fapta* praxiologică, adică de la *eficiența acțiunii muzical-artistice*. Din punct de vedere metodologic, relația dintre faptă și interpretarea teoretică a eficienței acțiunii este de natură dependentă și are un caracter dinamic. Dinamismul evoluției faptei se reduce la paradigmele pe care, de fiecare dată, profesorul școlar le

desprinde dintr-un întreg complex profesional. Astfel, *eficiența acțiunii muzical-artistice* de-a lungul evoluției educației a fost supusă mai multor schimbări, care tratate de pe pozițiile principiului proactivității, ar putea fi reduse la:

- un proces psihologic complex care depinde de influența muzicii asupra subiectului („presiune formativă”);
- participarea nemijlocită a subiectului la acțiunea muzicală („influența ca acțiune”),
- activare a forțelor spirituale: *afective, cognitive, intelectuale, de creație*, etc. („influența trăită”).

Noțiunea „proactiv”, „proactivitate” desemnează un fenomen complex al procesului de transformare a conținutului *Eului* și include în sine, pe de o parte, caracteristicile **activității** cu componentele sale (motiv, scop, acțiune, operație), iar, pe de altă parte, scoate în relief proprietățile persoanei (tendințe, voință, conștiință, imaginație). Acceptarea noțiunii de *proactivitate* oferă teoriei și practicii educaționale anumite posibilități în categorizarea persoanelor după felul lor de a percepe, a lua decizii, a se comporta, mai ales în contextul perceperii și interpretării muzicale. În acest sens, natura *proactivă* și *reactivă* de „a fi” formează două sfere ale existenței umane.

În plan istoric, *proactivitatea* este o viziune conceptuală relativ nouă și este utilizată, mai cu seamă, în psihologie, cu sensul de fenomen, stimul, calitate care contribuie la conservarea evenimentelor și cunoștințelor anterioare și anticiparea celor de viitor, în literatura managerială, noțiunea este aplicată cu sensul de știință și artă a autoreglării comportamentale a personalității. Noțiunea „proactivitate” constituie derivația cuvintelor *pro* (lat. **pro** = înainte, element de compunere cu sensul *pentru, în loc de*, care servește la

formarea unor adjective. *Proactivitatea* este o *atitudine* trăită, verificată de experiența *proprie*, propriul mod de existență, adică este o modalitate comportamentală interior/exterior echilibrată. **Proactivitatea**, spre deosebire de substructura sa de *activitate* (cu sensul de caracter activ, spirit de inițiativă) nu numai că presupune experiența spiritului, ci și forma depășirii *propriumului*. Noi abordăm proactivitatea ca o variabilă personală, ca manifestare definitivă a unei personalități. Astfel, prin simbioza metodologică a cuvintelor **pro** și **activ**, **activitate**, unde importantă este pronunția cuvântului *proactivitate* cu o „legătură” specifică a diftongului „oa” (**pr~activ**) s-a obținut o noțiune nouă, cu o nouă semnificație, superioară înțelesurilor elementelor constitutive. *Proactivitatea* este o noțiune invariantă, comună tuturor combinațiilor în care apare. Partea componentă principală, vehiculată în uzul logicii cu denumirea de *notă*, fără care noțiunea nu are sens, în cazul nostru este *activitatea*. Fiind mai bogată prin conținutul său decât părțile constituente, noțiunea *proactivitate* are o sferă de influențare mai restrânsă decât subordonata sa *activ/activitate*. În același timp, conform logicii, extinderea sferei noțiunii subordonate face ca aceasta să fie mai săracă decât conținutul noțiunii supraordonate. *Proactivitatea* sau expresia “a fi proactiv” o definim drept capacitate fundamentală a personalității, care denotă nu un caracter activ, ci un *stil hiperactiv*; care manifestă nu doar un spirit de inițiativă, ci reprezintă o deprindere fundamentală de a întreprinde pași direcționați, susținuți de o voință independentă, superioară inițiativei.

Principiul *proactivității* este examinat ca fundament al educației în temeiul că schimbarea persoanei, în aceste contexte, dirijează procesele respective nu la voia întâmplării, ci sînt supuse unor legități organizatorice, incluse atît în

experiențele acumulate din exterior, cât și în necesitățile direcționate de factorii interiori. Principala semnificație a proactivității este tendința de a se *autoproduce*, a se *autoprocreea* – proces care se desfășoară pe două căi: *tehnologică*, bazată pe stimulii veniți din exterior și *naturală*, bazată pe particularitățile individuale (imaginație, conștiință, voință etc.), stimulate din interior și propagate *spre* exterior. În acest sens, proactivitatea oferă persoanei deținătoare a unei asemenea calități șansa de a fi unică.

Proactivitatea, indiferent de domeniu, domină acțiunile persoanei așezându-se în fața unui ecran în care, ca în oglindă, este reflectat *Eul*. Pe acest ecran individual sunt proiectate determinanțele *genetice, educaționale cele ale ambianței*. Privite din perspectiva conceptului proactivității, obiectivele finalității educației muzicale trebuie să-și găsească realizarea sa în acțiunea calitativă a elevului (receptare, interpretare, creare), care este veriga principală a procesului. Dirijarea procesului de proiectare și realizare a acțiunii muzical-artistice a elevului cere practicantului un efort deosebit în determinarea mecanismelor de identificare a motivului-scop (motivului-stimul) care a declanșat acțiunea practică, în cuantificarea resurselor investite în acțiune. Relaționarea echilibrată dintre *interior* (proiectare teoretică) și *exterior* (realizare practică) este destul de importantă în plan formativ/educativ. Astfel, comportarea muzical-artistică calculată în baza timpului și resurselor rezervate pentru a fi cheltuite *înspre interior*, adică pentru viața spirituală, ne va permite să stabilim următoarele variante de manifestare proactivă:

a) *fluxuri și refluxuri cu indici pozitivi*: elevul înaintează obiectivul și tot atunci îl realizează;

b) *fluxuri și refluxuri cu indici negativi*: elevul înaintează obiectivul, știe ce trebuie să facă, însă influențele comportamentului altora nu-i permit să realizeze proiectele/inițiativele personale;

c) *fluxuri ascendente cu stingere bruscă*: elevul demonstrează o înaltă abnegație, însă instabilitatea internă face ca curba efortului tot atunci să cadă brusc;

d) *fluxuri și refluxuri cu indici pozitivi și negativi*: elevul nu este sigur în ceea ce planifică și în ceea ce realizează, adică acționează “la nimereală/la ghici”;

e) *fluxuri pulsante cu indici pozitivi*: operațiile acționale nu sînt continue, însă ferme;

f) *fluxuri pulsante cu indici negativi*: operațiile acționale nu au o continuitate și nu sînt ferme;

g) *fluxuri latente cu indici pozitivi*: deși acțiunea se desfășoară într-un ritm lent, rezultatul este asigurat;

h) *fluxuri latente cu indici negativi*: acțiunea se desfășoară într-un ritm domol și fără expectanță.

Din paradigmele descrise remarcăm că proactivitatea muzicală denotă diferite grade de centrare a energiei, atît prin indici pozitivi, cît și prin indici negativi. Termenul „negativ”, în cazul de față, îl aplicăm nu cu sensul de reactivitate sau inactivitate, ci drept *stare de refugiu*. De exemplu, varianta a ne reflectă existența unui echilibru între capacitatea internă a elevului de a influența asupra situațiilor externe. În legătură cu aceste observații, conchidem că odată cu creșterea numărului de implicații-feedback *negative*, crește numărul implicațiilor defensive cu indici *pozitivi*. Răspunsurile de apărare (la creațiile nonvalorice) atestă o forță și o rezistență susținută de necesitatea devansării individuale. Principala sursă a implicațiilor în procesul feedback o constituie experiența individuală a persoanei concrete. Varianta b

reprezintă o acțiune cu efecte exterioare, influențată de comportamentul altora. Varianta c remarcă despre o instabilitate considerabilă în plan interior și în plan exterior. Varianta d este caracteristică persoanelor care nu sînt sigure nici în opțiunile sale, nici în opțiunile altora. Varianta e o atribuim elevilor care nu refuză să participe la anumite operații acționale, însă tot atunci se eschivează de la ele, nu duc la bun sfîrșit acțiunea începută. Varianta f semnalizează starea unui dezechilibru dintre starea internă și cea externă. Această categorie de elevi atestă un nihilism total asupra demersurilor teoretice și o negare completă a învățămintelor experiențiale. Varianta g caracterizează elevii care întîmpină dificultăți considerabile în realizarea unei activități, însă ei depun toate eforturile pentru a înfrunta greutățile de ordin subiectiv-obiectiv. Varianta h pune în gardă toți factorii procesului educativ, creînd o situație dificilă.

Coeficientul proactivității crește odată cu/sau proporțional *intensității pozitive* a fiecărui component din structura fenomenului studiat. Componentele proactive nu funcționează în mod haotic, ci se grupează, se ierarhizează conform principiului centrării valorice, avînd la baza acțiunii muzical-artistice o anumită cantitate de energie investită în proces cu un anumit scop și direcționată motivat. Investirea mijloacelor necesare la *începutul* acțiunii și obținerea rezultatelor scăzute la *finele* acțiunii provoacă un efect fals, lipsit de consistență viabilă – fapt care denotă o activitate formală, orientată spre „efecte exterioare” în defavoarea conținuturilor interioare de influență asupra *împrejurărilor negative, asupra factorilor de stagnare, inerției, stilului determinist.*

Echilibrarea lumii interioare și exterioare constituie un stimul primordial al proactivității. Odată cu revizuirea

permanentă a nivelului de cunoaștere are loc îmbogățirea conștiinței, care ar avea schematic următorul aspect: S (*stimul*) → S (*spiritualitate*) → P (*proactivitate*) → R (*răspuns*). Schema dată implică următoarele paradigme:

- i) folosirea rațiunii, intelectului persoanei;
- j) conștientizarea/autoperceperea existenței individuale și a celei sociale;
- k) influența adecvată asupra lumii interioare și a legăturii cu lumea externă. Am stabilit, de exemplu, că *recepționarea* muzicii – act intelectual/afectiv – se desfășoară deseori, în practica școlară, în mod **nonproactiv**, adică are loc conform unei variante simple ale schemei de cunoaștere, și anume: S → conștiință – de sine → R, fiind excluse din proces interferențele cu procesele interioare și eventualele legături cu lumea externă.

Principiul educației personalității proactive, în acest context, vine să contribuie în mod direct la integrarea demersurilor teoretice și realizărilor practice, drept bază fundamentală a **conceptului eficienței educației muzical-artistice școlare**.

Pornind de la principiul **educației personalității proactive**, praxiologia gradual va lărgi posibilitățile procesului de formare la elevi a calităților de personalitate *prin muzică*.

Principiul centrării valorice. Printre direcțiile principale de cercetare evidențiem centrarea pe **idealul educativ**, care presupune instrumentarea metodologică a procesului de formare la copii/adolescenți a deprinderilor de comportament social-cultural **centrat pe valoarea vieții interne** a personalității. Fundamentarea aspectelor ce țin de problematica **orientării** personalității în complexul de valori,

văzute prin prisma pedagogiei muzicale, ne conduce la reliefaarea problemei *idealului educațional*, accentuând divergențele care au loc între **ideal și real**, *caracterul activ și pasiv al cunoașterii* (Vl. Pâslaru, 2003) în educația muzical-artistică.

Oricare *piramidă educațională*, a priori, este supusă eșecului dacă preventiv nu și-a format un ideal educativ, care nu este o constantă invariabilă, un scop în sine, un datum pentru totdeauna, ci un fenomen de natură dinamică vie, care își schimbă paradigma în dependență de conjuncturile istorice, sistemul valorilor sociale și culturale la un moment dat, într-o societate dată. Fixarea unui *ideal pedagogic* de ordin general, determinat conform criteriilor *personali, sociali și valorici*, conduce, inevitabil, la formarea idealurilor educaționale particulare, subordonate celor generale și raportate la diverse sfere de activitate umană (tehnică, literară, artistică etc.).

Dacă ne referim la relația dintre *ideal și real* în educația muzicală, vom menționa că timp îndelungat idealul educației muzicale în școala secundară și medie a fost fixat în termeni de învățare a teoriei muzicale elementare și formare a deprinderilor de interpretare vocală. Astfel, orele de educație muzicală în orarul și programele școlare le numeau ore de „cînt”. Cu alte cuvinte, perioada istorică dată și esența economico-culturală a societății de ieri, nu erau în stare să asigure școala pe scară largă cu cadre didactice, utilaje și aparate de înregistrare și reproducere calitativă a muzicii. Mesajele muzicale erau transmise elevilor, preponderent, pe cale orală. Între idealul teoretic al educației muzicale redus la formarea personalității *centrate pe cînt*, pe de o parte, și aspectul real al acestui proces, marcat prin tendințele profesorilor – entuziaști de a eficientiza realizarea obiectivelor praxiologice, pe de altă parte, se stabilește o relație de natură

nedesăvârșită, din cauza că între elementele sistemului: *ideal – scop – obiective educaționale* exista un decalaj de esențialitate. Or, dacă ne referim la idealul educației muzicale, putem conchide, că într-un asemenea sistem, idealul lipsea.

Actualmente relația între *ideal* și *real* în educația muzicală s-a schimbat esențial, în special, datorită redimensionării, fixării unui nou ideal educațional, care inevitabil obligă toți „agenții” sistemului să transpună accentul de pe studierea muzicii ca disciplină școlară pe: *perceperea, conceperea și crearea muzicii*, care trebuie simțită, trăită și înțeleasă în termeni de factor *spiritual-managerial*.

Luând drept bază principiul **centrării valorice**, urmează a fi luate în considerație de către practician *factorul valoric* în persuasiune cu procesul de educație muzical-artistică. În acest context accentul este plasat pe valorile artistice și pe componentele întregului sistem al procesului educațional, în special, pe realizarea transferurilor pozitive: din *starea dependentă* → în *starea de independență* → și *starea de intraindependență*, care confirmă dinamica calității comportamental-artistice a elevului.

Principiul introdeschiderii artistice. Constituind o calitate, un principiu fundamental al eficienței umane, **introdeschiderea artistică** - în relaționare cu principiile: **proactivității, centrării valorice, creativității și succesului** - reprezintă un sprijin edificator al procesului educațional. Pentru a acorda conținutului din subcapitolul de față o relevanță semnificativă, în legătură cu principiul *introdeschiderii* artistice, vom reliefa, în mod comparativ, ce înțelegem prin noțiunile de *deschis* și *închis* din perspectivă educațională. Evident, deschiderea copilului spre lumea artistică are loc prin activitate și, în primul rând, prin

intermediul *introdușchiderii* interne spre principalele esențe, *sensuri* informaționale ale muzicii: *motivul, melosul, melodia, intonația*.

Introdușchiderea prin intonația muzicală, constituie o metodă a gândirii artistice, care ne conduce la comportamentul persoanei, bazat pe procesele intonaționale ce au loc în interpretare și creație. Considerăm că intonația muzical-artistice constituie un indice relevant în ierarhia graduală a personalității elevului.

Introdușchidere prin informație. Dacă muzica constituie o *informație*, ea „trebuie să fie așezată alături de celelalte forțe (mecanice, electromagnetice etc.), inclusiv, al universului uman. Zgomotele sînt asociate cu trăiri mai puțin agreabile, deoarece ele constituie un amestec de sunete, de regulă, puternice, discordante, confuze. Sistemul mediului intern, avînd la bază semnalele senzoriale, expediate la centrul integrării la nivelul viscerelor și complexele senzoriale receptive la stimulii externi, activează la nivel de interferență. Cu alte cuvinte, „efectul tonic”, declanșat de sunetele, armoniile și ritmurile muzicale, inevitabil se interferează cu palierul „tonic – global” (M. Golu, 1978), influențînd asupra echilibrului dinamic al organismului, inclusiv asupra stărilor psihofizice de confort și discomfort. Am stabilit că *introdușchiderea* copilului/adolescentului spre lumea artistică rezidă în formula elementară, care reflectă fenomenul de pătrundere intenționată în esențele muzicale, prin intermediul proiectării așa-numitei *hărți personale*. Vom da explicații asupra *formulei de deschidere spre lumea muzicii*. Toate procesele vizate se desfășoară sub unghiul de vedere al aspectelor dinamicii interne. Anume faptul aparentei asociațiilor mintale determină implicarea în proces a *libertății*

de a alege, care în instruire/educație necesită a fi tolerat, stimulat.

Principiul **introdeshiderii artistice** orientează practica formativă spre utilizarea noilor tehnici de cunoaștere comprehensivă a muzicii, oferă profesorului și elevului posibilități largi de manifestare a competențelor prin schimbarea paradigmei: *receptor*→*interpret*, *interpretant verbal*. Valorificate prin prisma principiului vizat, creațiile muzicale devin un stimul formativ nu numai cu o semnificație artistică, ci și cu o semnificație *automanagerială*;

Principiul creativității. Noțiunea de *creativitate*, interpretată în literatură cu sensul de capacitate și activitate, specifică omului, a fost introdusă în uzul științific cu scopul de a **delimita acțiunile cu caracter reproductiv de acțiunile în rezultatul cărora se produce ceva nou**. Deloc întâmplător, autorii care s-au referit la creativitate, nu și-a asumat responsabilitatea de a trata fenomenul drept structură independentă față de activitate, ci drept structură complementară a activității: *ca aptitudine, ca însușire a unei persoane, un atribut, o capacitate, o formă, o energie* etc. **Accentuăm aceste momente pe temeiul că creativitatea a devenit un termen de sinteză, un indicator, o paradigmă performantă (o componentă indispensabilă a *dotării*) în orice formă de activitate, în care sînt prezente elementele noului, originalității.** În acest scop sînt elaborate multiple și diverse teste, care urmăresc caracterizarea fenomenelor creative sub următoarele aspecte: *persoană, proces, rezultat*.

Procesul creației se desfășoară pe *verticală* și pe *orizontală*. În prima ipostază se situează gîndirea logică, care, pentru creativitate, are o pondere ceva mai joasă decît procesele și mecanismele de natură imaginativă, care dețin locul ipostazei *orizontale*. Negarea rolului conștiinței, al

logicii în demersurile creative, în special a celor ce se referă la domeniul artistic, cât n-ar părea de paradoxal, au dus creativitatea la o stare dihotomică. Pe de o parte, a fost pus semnul egalității între *creativitate* și *personalitate*, iar pe de altă parte, accentul principal a fost transferat pe *procesul* și *produsul* creației, lăsată fiind în umbră însăși personalitatea. De exemplu, în opinia lui Hudson, elevii la care predomină gândirea divergentă sînt mai buni la materiile umaniste, iar cei cu gândire convergentă – la materiile precise. Arta, în parte, muzica are nevoie, în egală măsură, de ambele forme de gândire. Fără cunoștințe în domeniul psihologiei/creatologiei, profesorul școlar devine un prizonier al situației. De exemplu, este important a cunoaște că în creier (scoarța cerebrală), de rînd cu suprafețele imense, cărora le corespund zone senzoriale specializate (auz, vîz, somatice etc.), sînt prevăzute zone nespecializate, cu funcție universală, cum ar fi lobii frontali ai gândirii. Neurologii afirmă că de zona lobilor frontali depinde modul comportamental al personalității umane, în special, *inițiativa*, *capacitățile organizatorice* și *activitatea creatoare* (Wooldridge, E. Dean). Nu excludem ca anume în zona lobilor frontali să aibă loc stocarea de informații (trecute, curente și anticipative), este posibil ca în acest centru al sistemului de gândire să se instaureze *sensul de timp*, care este ceva mai mult decît ritm, care presupune sensul duratei, trecutului și viitorului, adică imaginea pe care o persoană și-o face despre altă persoană sau despre o creație artistică. Aici putem plasa *conexiunea anticipativă*, care constituie mecanismul fluxului-refluxului de orientare (al organelor de simț, gândirii probabiliste și anticipativ-euristice, imaginației, creativității).

Rezumînd expunerile de mai sus, constatăm următoarele: în primul rînd, *creativitatea* nu și-a epuizat funcția sa ca

noțiune, ci dimpotrivă, are nevoie de noi explicații, ceea ce nu exclude faptul implementării noilor noțiuni și definiții; în al doilea rând, personalitatea, prin felul său unicitar și individualizat, constituie o structură de valori (caracter, **abilități**, atitudini, preferințe etc.), care capătă o dezvoltare orientată într-un domeniu, datorită alegerii unui ideal. ***Creativitatea nu este un construct impus firii umane din exterior, ci este o esențialitate de principiu a modului de „a fi”, de a trăi, de a se schimba și dezvolta, cu tendința spre inovare.*** În contextul *formării personalității proactive*, creativitatea oferă noi valențe ale eficienței procesului educațional.

Principiul succesului. Succesul personal, în viziunea noastră, este dobândit de persoană din contul propriilor eforturi și nicidecum pe seama insuccesului sau datorită excluderii din spațiul proactiv al opiniilor sau succesului altuia. În acest caz, predominantă rămîne a fi starea de *succes-succes*, care semnifică că de pe urma unei activități/acțiuni muzicale realizate individual sau în grup, nimeni nu este în pierdere. Contrar stării de *succes-succes* este cea de *succes-insucces*, caracterizată prin *dorința de a obține succes* în activitate prin oricare mijloace. Persoanele care acționează conform paradigmei descrise, impun altora voința lor proprie, chiar și atunci cînd acțiunile lor practice sau intenționalitățile venite din interior sunt banale, false, lipsite de originalitate. Profesorul școlar, fiind centrat pe o asemenea paradigmă, adoptă și promovează, de regulă, o educație „comparată”, care rezidă în ocolirea lumii interne a elevului și valorii lui individuale. Libertatea autoaprecierii, bazată pe afectivitate, în consecință, face să se înrădăcineze în mintea copilului o *paradigmă elogiată*: „sînt mai ager decît alții”, „cînt mai frumos decît colegii mei”, „sînt un talent”, „sînt o vedetă” etc.

Constatăm că evaluarea muncii în cadrul educației muzical-artistice se desfășoară, de regulă, în formă *comparată*, conform paradigmei *succes-insucces*, ceea ce înseamnă că elevul *A* are succes pentru că elevul *D* nu are *succes* în activitatea concretă sau în activități diverse. O astfel de pedagogie acordă puțină atenție *centrării* elevului pe paradigma *succes-succes*, orientînd-i spre un comportament de *defensivă*. Evident, în asemenea situații, elevul caută să devieze de la eșecurile personale, mai cu seamă – de la aprecierile externe, iar în cele din urmă, se alege cu un refugiu în interior, pentru a-și ocroti demnitatea personală. Am identificat că, acolo unde se menține starea de *defensivă* personală, din procesul educațional este exclusă creativitatea.

Un pericol formativ îl constituie situația pedagogică de *insucces-succes*. Elevii cu o asemenea mentalitate sunt nehotărâți în propriile potențialități. Aceasta este o cale directă spre complexare, care nu are un conținut propriu-zis, ci numai o cauză. Implicarea pedagogică proiectată în lumea internă a persoanei, identificarea „fir cu fir” a împrejurărilor și situațiilor, care au provocat „eliminarea” unei atitudini pozitive, se alege cu rezultatul scontat. De regulă, cauza situației descrise se ascunde în aceea că elevii sînt treptat izolați și calificați drept persoane pasive, inapte pentru o creativitate artistică eficientă. Opiniile lor nu sînt acceptate de către profesor și colegi, ceea ce ambiționează formarea *propriei imagini*, mult subestimativă: „sînt un afon” ; „nu am talent”; „nu am să reușesc” etc. Aceste fenomene sînt caracteristice, mai cu seamă, preadolescenților, care contestează sever oricare eroare acțională. Ei minimalizează posibilitățile sale reale și dau dovadă de un caracter slab, generat de sentimentele: *incombativității*, *incompetenței*, *inconsistenței*, *incongruenței*, *inconsecvenței*.

Paradigma de *succes personal* este una deosebită de cea a *succesului de grup*, deoarece prima este caracteristică nu tuturor, ci numai elevilor care se preocupă de propriul succes, ca parte componentă a *succesului public*. Evident, asemenea persoane se înscriu în categoria celor *proactivi*, deopotrivă cu categoria, care este centrată pe principiul succesului public: *succes-succes*. Ultimii înregistrează o eficiență înaltă în cazul când, tendințele individuale ridicate, relaționează reciproc avantajos cu tendințele globale ale grupului. Este de menționat că după paradigma de *succes-succes*, cea de ***succes personal*** constituie și ea un factor real în contextul unei *educații muzical-artistice eficiente*.

Pornind de la principiile **creativității și succesului**, în praxiologia educațională sînt valorificate paradigmele comportamentale de *creativitate a învățării* și *succes-succes* – paradigme indispensabile a eficienței acțiunii elevului și acțiunii profesorului.

Educația este un proces dinamic cu posibile orientări atît spre creștere și schimbare progresivă, cît și spre schimbare regresivă. Fenomenul de regresie a educației poate avea loc, după cum și se întîmplă adesea, în cazul, cînd sunt scăpate cu vederea aspectele legate de evaluarea tuturor componentelor ale sistemului educațional. Reieșind din aceea că o măsurare globală a întregului sistem este cu neputință, noi am căutat să întreprindem un program, de acest fel, cu referință la educația muzical-artistică – subsistem decisiv, al cărei eficiență, implicit, asigură randamentul manifestării (*rezultatul unui comportament deschis*) personalității în viața artistică.

Concepute drept factori de stimulare puternică a elevului, fenomenele artei muzicale, au fost și rămîn a fi în teoria și practica pedagogică mijloace de o considerabilă forță formativă. Aspectele educației muzicale, orientate spre

dezvoltare și schimbare sunt axate, mai întâi de toate, pe posibilitățile artei de a condiționa comportamentele persoanei pe cale de cunoaștere/însușire a experiențelor care se conțin în formele muzical-artistice. Profunzimea filozofică ale muzicii, pe de o parte, și „lume internă” a educatului, pe de altă parte, deseori persistă într-o relaționare formală. Majoritatea autorilor susțin ideea că educația muzicală evoluează treptat, sistemic în complexul autodirijării și autoeducării personalității, fenomen care se datorează puterii de influențare a mijloacelor muzical-artistice propriu-zise. În acest sens, este de menționat, că nu oricare cantitate va conduce spre nașterea unei noi calități. Tendința persoanei spre a se schimba prin intermediul *mediului muzical-artistice*, adesea, nu coincide cu scopurile și motivele lumii interne ale personalității elevului de a se autoeduca. Este important, prin care anume mijloace el caută să-și realizeze disponibilitățile individuale, fiindcă confundarea mijloacelor de autoafirmare publică și cele ale autoeducării, adesea declanșează o situație de evaluare neadekvată cu întregul sistem de mijloace educaționale.

În acest context, prin termenul „mijloace” noi înțelegem acel arsenal psihopedagogic cu care este posibil a „pătrunde” în interioritățile conceptului de personalitate, și anume:

a) conținuturi muzical-artistice valorice (creații muzicale de diferite genuri și stiluri, opere muzical-literare);

b) activități muzicale (audiție, interpretare, improvizație, scris-cititul textelor de note, jocuri muzicale, ritmică muzicală);

c) forme de organizare a muncii elevilor (individuală, în grup, în echipă);

d) metode de instruire/învățare/educare/autoeducare (metode bazate pe acțiune: *exercițiul, lucrări în echipă, munca cu manualul, analiza vizual-auditivă a muzicii*);

metode iconice: *demonstrarea, observarea, excursiile*; metode simbolice: *expunerea, conversația*; metode de predare a materialului nou, de fixare a priceperilor și deprinderilor: *expunerea, conversația, interpretarea, comentariul*; metode de verificare și evaluare: *verificarea orală și scrisă, evaluarea performanțelor individuale*).

Din punctul de vedere al performanțelor și potențialităților individuale, ne-am propus să elaborăm un sistem de apreciere a randamentului, cu care sînt realizate sarcinile de studiu și previziunea rezultatelor așteptate. Însuși modul de apreciere a valorii fiecărui actor al procesului educațional, constituie un puternic mijloc educativ, deoarece aceasta permite a nu trece cu vederea pe nimeni, totodată, a lua în considerare dinamica fiecărui ciclu de schimbare. În conceptul eficienței muzical-artistice a elevului între fiecare dintre mijloacele de stimulare pozitivă „asupra” se instaurează o dependență relațională organizată. Siguranța fiecărui mijloc crește odată cu creșterea puterii de evaluare a randamentului educativ, a mijloacelor de vecinătate.

Sistematizarea. Actualmente nu există o clasificare complexă a acțiunii muzical-artistice (AMA), decît o sistematizare a activităților muzicale, generalizată de I. Gagim. De aceea, avînd drept repere tratările existente a problematicii vizate, sistematizăm AMA conform următoarelor aspecte:

1. în funcție de conținutul și tipul acțiunii:

- 1.1. AMA de percepere: 1.1.1) audiție pe viu; 1.1.2) audio; 1.1.2) audio-video; 1.1.3) percepere-interpretare verbală; 1.1.4) percepere-joc/coregrafie;
- 1.2. AMA de executare/interpretare: 1.2.1) vocal-solistică; 1.2.2) vocal-corală; 1.2.3) vocaliză;

- 1.2.4) instrumentală (a facturii: melodie, armonie, metru/ritm); 1.2.5) vocal-instrumentală;
- 1.3. AMA de creare/improvizare: 1.3.1) melodică; 1.3.2) melodico-armonică; 1.3.3) ritmică;
- 1.3.4) melodico-ritmică;
- 1.4. AMA de lectură muzicală: 1.4.1) solfegiere; 1.4.2) solmizare/fonogestică; 1.4.3) citire/descifrare de partituri elementare;
- 1.5. AMA de comentare/evaluare: 1.5.1) comentare orală; 1.5.2) referat scris; 1.5.3) evaluare prin scale;
- 2. în funcție de direcția desfășurării acțiunii:**
 - 2.1. AMA centrată pe cogniție: 2.1.1) selectiv-valorică (ex., 1.1.2; 1.1.3 + 2.1.1.); 2.1.2) teoretică (problematizată, euristică); 2.1.3) creativă;
 - 2.2. AMA centrată pe exersare: 2.2.1) de dezvoltare a tehnicii interpretative; 2.2.2) prin exerciții ritmice /melodice;
 - 2.3. AMA centrată pe performanța interpretativă /creativă: 2.3.1) perceptiv-proiectiv-verbală;
 - 2.3.2) de performare a artistismului/ținutei interpretative;
 - 2.3.3) de valorificare a potențialităților individual-creative în practica interpretativă;
- 3. în funcție de etapa la care se desfășoară AMA:**
 - 3.1. AMA la etapă teoretică: 3.1.1) proiectare/planificare (**Stimul- Agent**→**Proiect-Scop**→**Modelizare-Expectare**); 3.1.2) ipotetizare/anticipare;
 - 3.2. AMA la etapă practică: 3.2.1) realizare graduală (**Realizare-Evaluare**→**Efect-Succes**); 3.2.2) autoevaluare;
 - 3.2.3) verificare a efectului/rezultatului final raportat la demersurile inițiale/de start;
- 4. în funcție de caracterul intervențiilor externe:**

4.1. AMA individuală/independentă/interindependentă; 4.2. AMA interactivă: **Profesor** → **Acțiune** → **Elev** (P – A - E); 4.3. AMA intermediată de manual sau de alte surse: **Elev** → **Manual** → **Acțiune** (E - M - A);

5. în funcție de dinamica desfășurării: 5.1. AMA promptă/expres; 5.2. AMA latentă (a se vedea Modelul comportamentului latent- *MCL*); 5.3. AMA dinamică (a se vedea Modelul succesiunii operațiilor în AMAE);

6. în funcție de dominanța acelu sau altui principiu: 6.1. AMA proactivă; 6.2. AMA centrată valoric; 6.3. AMA artistică deschisă; 6.4. AMA creativă; 6.5. AMA care înregistrează un succes personal înalt;

7. în funcție de metodele utilizate: 7.1. AMA de *expunere a reflecțiilor personale*; 7.2. AMA de *influență criptogenă*; 7.3. AMA *arhitectonică*; 7.4. AMA de *comparație*; 7.5. AMA *studiului de caz*; 7.6. AMA bazată pe *conversația euristică*;

8. în funcție de scopul/motivul/stimulul realizării acțiunii: 8.1. AMA de *prospecție/expectare*; 8.2. AMA de *retrospecție*; 8.3. AMA de *comunicare*; 8.4. AMA de *evoluare concertistică/publică*;

9. în funcție de orientarea efortului:

9.1. AMA cu orientare intrinsecă, de interiorizare a experienței practice;

9.2. AMA cu orientare extrinsecă, de exteriorizare/implementare în practică a ideilor/conceptelor create în interioritățile *Eului*;

10. alte tipuri de AMA:

10.1. AMA închisă, lipsită de comentarii și efecte exterioare;

10.2. AMA deschisă, însoțită de comentarii/deschideri sentimentice, abundență de efecte exterioare;

10.3. AMA de cuantificare a resurselor personale: autovalorificare, autocritică, empatizare;

Natura AMA este calificată în funcție de următoarele situații:

- *directă*, când elevul nemijlocit relaționează cu obiectul asupra căruia își îndreaptă eforturile;
- *indirectă*, când relația dintre elev și obiectul acțiunii este mijlocită de o altă persoană.

Dinamica unei teorii educaționale proxime în permanență are nevoie de o praxiologie inovațională, eficientă. Din această perspectivă au fost re-conceptualizate teoretic, instrumentate metodologic și praxiologic, validate experimental **principiile eficienței** și **tehnologiile** schimbării calitative a acțiunii muzical-artistice a elevului și acțiunii profesorului, care au condus la desemnarea unei noi direcții de cercetare în domeniul educației artistice: *valorificarea dimensiunii praxiologice în contextul noilor strategii de integrare a teoriei și practicii pedagogice din perspectiva educației artistice eficiente.*

Avize asupra cercetării dlui Vladimir Babii

Educația artistică fiind o parte componentă a educației complexe este o acțiune eternă și, concomitent, extrem de actuală în condițiile de tranziție a societății moldave de la totalitarism la democrație, de la ideologia unitară la cea pluridirecțională, de la „realismul socialist” în arte la plasarea lor în sistemul valorilor interomenești. Necesitatea sporirii eficienței procesului educațional conduce la constituirea unor repere teoretice cu privire la implementarea elementelor componente ale științei pedagogice în practica educațională. Nu prezintă o excepție și educația muzicală a elevilor.

De aici reiese obiectul cercetării Dlui V.Babii axat pe estimarea randamentului acțiunii didactice a profesorului și acțiunii muzical-artistice a elevului. Ipoteza de cercetare a eficienței procesului educațional în domeniu rezidă în reconceptualizarea funcționării integrate a principiilor și tehnologiilor educaționale luate sub aspectul eficienței acestora, implementarea graduală a demersurilor teoretice în procesul experimental cu scopul dinamizării randamentului eficienței acțiunii muzical-artistice a elevilor, estimarea calității acțiunii didactice a profesorului la fundamentarea praxiologică a conceptului teoretic.

Autorul examinează diferite aspecte ale teoriei și praxiologiei educației muzicale de pe pozițiile randamentului acțiunii profesor-elev, elaborează și argumentează criteriile de eficiență a educației muzical-artistice, orientate spre formarea unei personalități proactive, spre abordarea unui sistem educațional centrat valoric, spre stimularea simțului de succes muzical-artistic. Celelalte obiective ale investigațiilor se referă la validarea modelelor teoretico-praxiologice de orientare a elevilor în lumea muzical-artistică, la definirea

modelului profesional al pedagogului-muzician conform standardelor de calitate, stabilirea factorilor de dinamizare a procesului muzical-didactic, modelarea și monitorizarea rezultatelor obținute pe teren.

Autorul menționează centrarea valorică a procesului de educație muzicală, definește componentele integrative ale principiului de introducere artistică prin care elevul manifestă empatie artistică. Un loc aparte în cercetarea pedagogică îl ocupă analiza diferitelor aspecte ale noțiunilor de creație și creativitate. Autorul reconceptualizează raporturi între creativitate și agentul acțiunii, între creativitate și imaginație, stimulare, intrastimulare.

Cercetarea Dlui Babii are nu numai valoare teoretică, ci poate fi și implementată în practica educațional-artistică. În valoare aplicativă sunt puse principiile de eficiență a educației muzical-artistice formulate ca proactivitate, centrarea valorică, introdușchiderea artistică, creativitate, orientarea spre succes. Sunt generalizate și demonstrate experimental metodele, procedeele, tehnicile pedagogice în domeniul vizat. Este elaborat diagnosticul nivelurilor de performanță muzicală a elevilor. Concluziile făcute de autor și recomandările practice vor contribui la diversificarea metodelor, principiilor, tehnicilor de educație muzicală a copiilor, la echilibrarea aspectelor teoretice și praxiologice în domeniu, la îmbogățirea curriculei disciplinare pentru cursurile universitare destinate pregătirii eficiente și la impulsionearea perfecționării cadrelor didactice de profil artistic.

Vladimir Axionov,
dr. hab. în studiul artelor,
prof. univ., prorector la AMTAP

Studiul realizat de dl V.Babii are valoare teoretică și practică proprie, care sunt date de avansarea unui **concept original de educație muzicală a elevilor** (și nu numai), pe coordonata îmbunătățirii calității educației, în contextul general al reformei învățământului în R.Moldova.

Autorul examinează raportul operă muzicală – receptor dintr-un punct de vedere mai puțin explorat de teoria și practica educației muzicale – capacitatea înscrisă a receptorului de a realiza o activitate conformă cu principiile și structura operei muzicale, dezvoltându-și astfel atât propria capacitate de a fi activ în raport cu mesajul operei cât și de dezvoltare a operei însăși, căreia îi dă ființare prin activitatea de receptare. Examineate ca sisteme complexe ale actului receptării (opera muzicală și receptorul), aceștia produc un sistem de ordin superior – *educația personalității proactive*. Fenomen estetic și capacitate a receptorului, proactivitatea obține astfel și calitatea de sistem educațional. În acest sens, autorul cercetează și sistematizează principiile și condițiile de *devenire* a proactivității vizavi de elevi, în varia contexte educaționale, rezultatele teoretice ale cercetării conturând și noul concept de educație muzicală a elevilor. În final, s-a obținut o idee teoretică cu multiple posibilități de aplicare în sistemul actual al educației muzicale, la nivel epistemologic, teleologic, conținutal și metodologic.

Vlad Pâslaru,
dr. hab. în ped., prof. univ.,
cercetător științific principal
la Institutul de Științe ale Educației

Cît privește expunerea mea asupra cercetărilor Dlui Babii V., țin să menționez că *cultura învățării* ne frământă pe toți, fiindcă în școală elevii sînt lipsiți de arte. Și începînd cu

clasa I-a, elevii sînt lipsiți de profesori special pregătiți pentru asemenea activități. Aceasta se întîmplă și la orele de limbă română, avînd o situație dureroasă, deoarece profesorii se preocupă de învățarea gramaticii în detrimentul educației artistice și formării culturii spirituale a elevilor. Cred eu că la următoarea etapă de elaborare a manualelor se va ține cont de aceasta. Manualele actuale sînt prea teoretizate, și acest fapt este menționat în cercetarea Dlui Babii. Arta plastică rămîne tot mult de dorit.

Referindu-mă la problematica pe care a abordat-o Dl Babii V., vreau să spun că s-au depus eforturi enorme, menționez și eu că cercetarea este valoroasă din punctul de vedere al epistemologiei și, în același timp, al aspectului metodologic.

Mi-a plăcut foarte mult faptul că în cele peste 90 de lucrări publicate, Dl Babii V. abordează problema dată pe larg și, bineînțeles, caută să introducă niște explicații pentru profesori și le face destul de reușit. Foarte multe din articolele D-lui pe care le-am lecturat, anume subliniază aspectul metodologic la nivel de cadre didactice, aceasta înseamnă mult, deoarece aspectul teoretic este bine făcut în știința mondială. Atît aportul Dlui Gagim I., cît și aportul Dlui Babii V. credem va scăpa situația educației muzicale în R. Moldova. Așteptăm rezultate noi și realizări practice.

Eșantionul experimental este destul de reprezentativ și rezultatele experimentale - destul de convingătoare. Am dori ca aceste rezultate să fie expuse pentru profesori cu scopul activizării procesului educațional-muzical. Doresc noi realizări științifice.

Stela Cemortan,
dr. hab. în ped., prof. univ.,
șef catedră Educație Preșcolară
la Institutul de Științe ale Educației

DI V. Babii colaborează cu sectorul *Educație artistică, fizică și tehnologică* al IȘE din Chișinău începînd cu anii 1982-1983, participînd sistemic la promovarea prelegerilor în cadrul cursurilor de formare a profesorilor de muzică din Moldova și la lucrările Conferințelor științifice.

La 15 martie 2006 Senatul USB *Alecu Russo* recomandă pentru aprobare la Consiliul Științifico-Didactic al IȘE din Chișinău tema tezei de doctor habilitat: ***Principii teoretico-praxiologice ale eficienței educației muzical-artistice a elevilor***” a dlui V. Babii.

La Ședința Consiliului Științifico-Didactic al IȘE din 30 martie 2006 este aprobat conceptul și tema tezei de doctor habilitat: ***Fundamente teoretico-praxiologice ale eficienței educației muzical-artistice a elevilor***”, iar în calitate de consultant științific dr. hab., profesor univ. Ion Gagim.

Teza de doctor habilitat, semnată de V. Babii a fost examinată la următoarele ședințe: (a) Ședința lărgită a catedrei Teorie și Dirijat a USB *Alecu Russo* (Proces verbal Nr. 9 din 23 mai 2007); (b) Ședința Sectorului Educație Tehnologică, Fizică și Artistică a IȘE (Proces-verbal Nr. 1 din 22 iunie 2007); (c) Ședința lărgită a Sectorului Educație Tehnologică, Fizică și Artistică a IȘE cu participarea doctorilor habilitați: N. Silistraru, Vl. Pâslaru, V. Axionov, I. Gagim (Proces verbal Nr. 2 din 13 decembrie 2007); Ședința SȘP din cadrul USM (Proces verbal Nr. 1 din 21 aprilie 2008); Ședința SȘP din cadrul IȘE (Proces verbal Nr. 3 din 3 iulie 2008).

Pînă în prezent DI Babii V. a publicat în total **96** lucrări științifice și metodico-didactice, inclusiv: **2** monografii (2003, 2005), articole științifice și metodice, ghiduri, crestomații, programe de studiu, cursuri universitare, teze și comunicări la conferințe științifice.

Noi, colaboratorii sectorului *Educație artistică, fizică și tehnologică* al IȘE sîntem mulțumiți de rezultatele colaborării cu Dl Babii V. și sperăm în extinderea acestei colaborări pentru viitor.

Alexandru Borș,
*dr. în pedagogie, conf. univ., șef al sectorului
Educație artistică, fizică și tehnologică al IȘE*

Bibliografia publicațiilor *Lucrări științifice*

1978

1.[О связи отделения музыки и пения БГПИ со школой] // Учит. газ. – 1978. – 23 мая.

1981

2.Orchestra de clasă : muz. în șc. // Învățământul public. – 1981. – 16 dec.

1983

3.**Babii, V.** Educația muzicală a elevilor / V. Babii, O. Lavric // Învățământul public. - 1983. - 29 iunie.

4.Lavric, Onisim. Activitatea artistică și orientarea profesională a elevilor / Onisim Lavric, **Vladimir Babii** // Învățământul public. – 1983. – 10 dec.

5.O carte de muzică // Învățământul public. – 1983. – 2 febr.

Rec. La cartea: Методика музыкального воспитания в детском саду : Учеб. для уч-ся пед. училищ по спец. «Дошкольное воспитание». – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Просвещение, 1982. – 271 с.

6.Orchestra de clasă - formă eficientă de muziciere : cîntul și muz. în șc. // Pedagogul Sovietic. – 1983. – Nr 2. - P. 30-33.

1984

7. Activități muzicale : Educația artistică a elevilor // Învățământul public. - 1984. - 13 iun.

8. Dezvoltarea aptitudinilor creatoare ale elevilor : cântul și muzica în șc. // Pedagogul Sovietic. – 1984. – Nr 12. - P. 30-32.

9. Некоторые пути формирования навыков самостоятельной работы у будущего учителя-музыканта в процессе обучения игре на музыкальном инструменте // Повышение методического уровня и эффективности учебного процесса в высших учебных заведениях Молдавской ССР : (Материалы семинара преподавателей вузов респ., состоявш. 1 дек. 1982 г.). - К., 1984. - P. 173-174.

1985

10. Развитие музыкального творчества подростков // Методические рекомендации по формированию социальной активности учащихся в свете основных направлений реформы общеобразовательной и профессиональной школы. - Киев. - 1985. - P. 50-52.

11. Творческая деятельность учащихся IV-V классов на уроках музыки : метод. рекомендации / БГПИ им. А. Руссо. - Бельцы, 1985. - 32 р.

1986

12. Antrenarea elevilor în activități de creație muzicală // Pedagogul Sovietic. – 1986. – Nr 1. - P. 41-44.

13. Развитие творческой деятельности младших подростков на занятиях музыкой в общеобразовательной школе : 13.00.01-теория и история педагогики : Автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук / НИИ Педагогики УССР. - Киев, 1986. - 20 p.

14. Развитие творческой деятельности младших подростков на занятиях музыкой в общеобразовательной школе: 13.00.01-теория и история педагогики : дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук / НИИ Педагогики УССР; науч. рук. Л. А. Хлебникова. - Киев, 1986. - 173 p.

1987

15. Copilul și arta : [despre cartea : Мелик-Пашаев, А. Ступеньки к творчеству / А. Мелик-Пашаев, З. Новлянская. - М. : Педагогика, 1987. - 126 p.] // Învățămîntul public. - 1987. - 28 noem.

16. De ce elevul nu înțelege muzica? // Învățămîntul public. - 1987. - 15 mai.

17. Dezvoltarea aptitudinilor creatoare ale elevilor : [Cîntul și muz. în șc.] // Pedagogul Sovietic. – 1987. – Nr 12. – P. 30-32.

18. Formarea deprinderilor de muncă independentă : muzica // Pedagogul Sovietic. – 1987. – Nr 2. - P. 50-52.

19. Melodii folclorice pentru acordeon și baian : Recomandații metodice pentru studenții FMP și FPMIP / alcăt. : S. Croitoru, V. Grigoreanu ; red. resp. : Vladimir Babii ; red. lit. : Gh. Calamanciuc ; IPSB „A. Russo”. – Ch. : IPS „S. Lazo”, 1987. – 49 p.

20. Munca de creație a copiilor de 6 ani : Muz. în cl. 1 // Pedagogul Sovietic. – 1987. – Nr 12. - P. 8-11.

21. Використання елементів поліфонії у творчій музичній діяльності учнів 4-5 класів загальноосвітньої школи // Музика в школі : збірка ст. – Київ, 1987. – Вип. 11. – P. 35-40.

22. Использование элементов полифонии в творческой музыкальной деятельности учащихся 4-5 классов общеобразовательной школы // Муз. в шк. : Науч.-метод. журн. – 1987. - Вып. 11. - P. 35-40.

23. Отметка на уроке музыки : [о проекте Устава сред. общеобразоват. шк.] // Нар. образование. - 1987. - 11 марта.

24. Почему ученик не понимает музыки? // Нар. образование. - 1987. - 15 мая.

25. Творчість учнів у позакласному музициванні // Початкова шк. : щомисяч. науково-метод. журн. – 1987. - №3. - P. 6-9.

1989

26. Are copilul auz muzical? // Învățământul public. – 1989. – 25 mart.

27. Creația muzicală a elevilor în afara orelor de curs // Pedagogul Sovietic. – 1989. – Nr 10. – P. 50-53.

28. Buciciuanu, P. Algoritmul educativ al muzicii : despre experiența pedagogică a învățătoarei de muz. de la șc. medie-internat din or. Ungheni V. G. Casian / P. Buciciuanu, **V. Babii** // Pedagogul Sovietic. – 1989. – Nr 3. – P. 36-38.

29. Бузан, М. В. Подготовка учителя музыки к воспитанию учащейся молодежи в духе мира / М. В. Бузан, **В. И. Бабий** // Вопросы воспитания учащихся в духе мира : Тез. докл. межвуз. науч.-практ. конф. 15-17 мая 1989. – Ровно, 1989. - Р. 15-17.

30. Творческое развитие музыкально-эстетического опыта подростков // Целостный процесс эстетического развития личности : Тез. докл. и выступлений на Всесоюз. науч.-практ. семинаре, 18-21 апр. 1989, Херсон. - М. - 1989. - Р. 108.

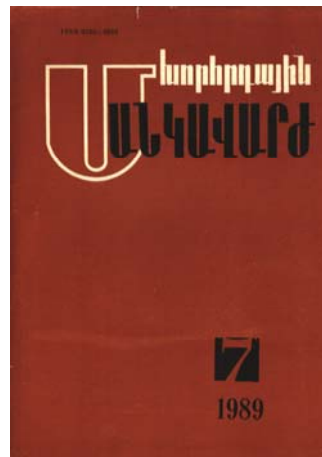
31. Творчество учащихся на внеклассных музыкальных занятиях // Сов. педагог. – 1989. - №.7. - Р. 8-16. - (**in lb. arm.**).

Ազակերների անդազորությունը
արտադասարանական կրթական պարավոներների
մասին

Հ. ՔԱՐԱՅ ԵՎ Մ. Վ. ԲԱԶԱՆ

Ստեփանակերտի համալսարանի Գեղարվեստի ֆակուլտետի պրոֆեսորներ

Քննարկելով և գնահատելով անհատական և հասարակական կյանքի մեջ մարդկային արժեքների և ստեղծագործչի անհատականության մասին ընդհանուր հասկացությունները, որոնք կարող են ծառայել որպես հիմք հասարակական կյանքի մեջ մարդկային արժեքների և ստեղծագործչի անհատականության մասին հասկացությունների ձևավորմանը և կրթական գործունեությանը, որոնք կարող են ծառայել որպես հիմք հասարակական կյանքի մեջ մարդկային արժեքների և ստեղծագործչի անհատականության մասին հասկացությունների ձևավորմանը և կրթական գործունեությանը, որոնք կարող են ծառայել որպես հիմք հասարակական կյանքի մեջ մարդկային արժեքների և ստեղծագործչի անհատականության մասին հասկացությունների ձևավորմանը և կրթական գործունեությանը...

32. Творчество шестилеток // Сов. педагог. – 1989. - №11. - Р. 10-15. - (**in lb. arm.**).

1990

33. Însărcinări distractive și de joc la lecțiile de muzică // Pedagogul Sovietic. – 1990. – Nr 4. – P. 9-12.

34. Активизация самостоятельной работы студентов // Повышение эффективности процесса обучения студентов в вузах республики : Сб. материалов Респ. науч.-практ. конф. (22-23 мая 1990 г.). - Бэлць. - 1990. - P. 80-81.

35. Идейно-политическая направленность художественных задач на уроках музыки // Формы и методы идейно-политического воспитания учащейся молодежи : Тез. докл. межвуз. науч.-практ. конф. 19-20 окт. 1989. - Ровно. - 1990. - P. 56-57.

36. Музыкально-творческое развитие школьников : (Метод. рек. к спецкурсу) / сост. **Владимир Бабий** ; БГПИ им. «А. Руссо». – К., 1990. – 40 р.

37. Особливості початкового етапу роботи студента над хоровим твором / **В. Бабій**, В. Ткач // Формування і становлення сучасного учителя: Тез. доповідей науково-методичної конф., приуроч. 50-річчю Ровен. пед. ін-ту (Ровно, 24-26 мая 1990). – Ровно, 1990. - Ч. 3 : Методи і прийоми формування педагогічної майстерності майбутніх учителів. - P. 94.

38. Формирование навыков самостоятельной работы // Республиканская научно-методическая конференция : Тез. докл. (1-10 окт 1990, Тирасполь). - К., 1990. - Ч. 1 : Психолого-педагогические, общественные и гуманитарные науки. - P. 7-8.

1991

39. Folosirea elementelor polifonice în creația muzicală a adolescenților // Rev. de pedagogie și psihologie. – 1991. – Nr 1. – P. 23-27.

40. Programe pentru școala de cultură cu limba de predare moldovenească din R.S.S.U. : Muz. cl. 1-4 / alcăt. : **Vladimir Babii** ; Dir. Principală Didactico-metodică pentru învățământ mediu general. – Kiev ; Cernăuți : Rad. Șc., 1991. – 51 p.

1992

41. Priceperea muzicii : [material pentru profesorii de muz. din șc. și licee] // Rev. de pedagogie și psihologie. – 1992. – Nr 3. – P. 14-19.

1993

42. Crestomație la muzică : cl. 1 = Хрестоматія з музики : 1 клас / alcăt. : **V. Babii**. - Київ : Муз. Україна, 1993. - 127 p. : not.

1994

43. Antrenarea elevilor în activități de creație muzicală : îndrumător didactic pentru studenți și profesori de muz. / Univ. de Stat „A. Russo” Bălți. - Ch., 1994. - 116 p.

1995

44. Creativitatea muzicală adolescentină // An. șt. / Univ. de Stat „A. Russo” din Bălți. Ser. nouă. – Bălți, 1995. – T. XVIII, fasc. c. Psihologie-Pedagogie. – P. 64-65.

45. Creativitatea muzicală adolescentină // Realizări și deschideri științifice : Conf. jubiliară : Tezele ref. - Bălți. - 1995. - P. 74.

46. Realizări și deschideri științifice : Conf. jubiliară : Tezele ref. / Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; coord. M. Rumleanski, V. Țîțanu ; red. șt. V. Țîțanu, G. Stog, E. Cerneva, ..., **V. I. Babii**, ... ; culeg. computer. și red. teh. S. Botnariuc. - Bălți, 1995. - 104 p.

1996

47. Curs practic de orchestrație / Univ. de Stat „Alec Russo”. - Bălți, 1996. - 154 p. : note. - Bibliogr. p. 152.

48. Ghid de improvizație muzicală elementară.- Bălți : Ed. Univ. A. Russo, 1996. - P. 1 : Pentru șc. cu studiere aprofundată a artei muzicale. - 47 p.

49. Muzica pe portativ bălțean : Fac. Muzică și Pedagogie muzicală // Curierul de nord. – 1996. – 27 apr.

1997

50. Aspecte tehnico-culturale românești // Cultura tehnică – component important al culturii generale. – Bălți, 1997. – P. 27.

51. Curs de orchestrație / Univ. de Stat "Al. Russo" din Bălți. - Bălți, 1997. - 99 p. : note.

52. Formarea culturii tehnice la studenții muzicieni // Cultura tehnică – component important al culturii generale. – Bălți, 1997. – P. 27.

1998

53. Culegere de piese pentru orchestra de acordeoniști [Partitura]. - Bălți : [S.n.], 1998. - 199 p. : note. - Xerocop.

2000

54. Stimularea creativității muzicale preadolescentine // Învățământul universitar din Moldova la 70 ani : Materialele conf. șt.-metodice, 9-10 oct. 2000. – Ch., 2000. - Vol. 1 : Științe filologice, psihologice, pedagogice și social-politice. - P. 69-70.

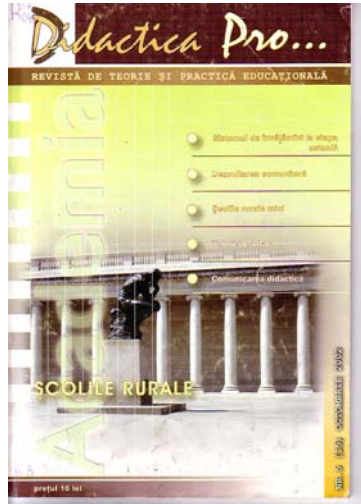
2001

55. **Babii, V.** Activitatea de creație ca mijloc de dezvoltare la preadolescenți a interesului pentru muzică / V. Babii, Tatiana Bularga // An. șt. / Univ. de Stat „Alecu Russo” din Bălți. Ser. Nouă. – Bălți, 2001. - T. 19, fasc. c. : Pedagogie și Psihologie. Muzică și Pedagogie muzicală. - P. 68-70.

56. **Бабий, В.** Музыкальное творчество как интегрирующий фактор личности школьника / В. Бабий, Татьяна Буларга // Культурная політика в Україні у контексті світових трансформаційних процесів : матеріали міжнар. Науково-практ. конф. 12-13 грудня 2000 року. – Київ, 2001. – P. 178-183.

2002

57. **Babii, V.** Dezvoltarea muzicală a preșcolarului / V. Babii, Tatiana Bularga // Didactica Pro. : Bul. de teorie și practică educațională. – 2002. – Nr 5(15). - P. 45-48.

Dezvoltarea muzicală a preșcolarului

Muzica, fiind un domeniu specific și sensibil, dispune de posibilități speciale în ceea ce privește educația copilului. Ea ține în viața omului la fel ca și în viața animalelor, și este un fel de limbaj, un fel de comunicare de sine în sine, un fel de comunicare de sine în sine, un fel de comunicare de sine în sine.

În procesul dezvoltării muzicale a copilului, este important să se realizeze o abordare holistică, care să integreze toate aspectele dezvoltării copilului: fizică, psihică, socială și artistică.

Un loc aparte în procesul dezvoltării muzicale a copilului îl ocupă activitatea de creație artistică, care este o formă de exprimare a copilului și o modalitate de dezvoltare a creativității sale.

În concluzie, dezvoltarea muzicală a copilului este un proces complex și multidimensional, care necesită o abordare holistică și integrată.

Aplicațiile metodice	Metodele diagnostice	Exhaustive
Activitatea muzicală	Copii: reproducere „canta” și „canta” în grupuri mici, activități de creație artistică, activități de creație artistică, activități de creație artistică.	Copii se reproduc toate sunetele și se învârt în jurul lor, se învârt în jurul lor, se învârt în jurul lor.
Activitatea muzicală	Pedagogul, alături de un grup de copii, realizează activități de creație artistică, activități de creație artistică, activități de creație artistică.	Copii care dezvoltă toate sunetele și se învârt în jurul lor, se învârt în jurul lor, se învârt în jurul lor.

2003

58. **Babii, V.** Diagnosticul muzicalității preșcolarului / V. Babii, Tatiana Bularga // Tribuna învățământului. – 2003. – Nr 676-677. - P. 14.

59. Idealul educației muzicale // Probleme actuale și de perspectivă ale pedagogiei muzicale : Materialele conf. șt., 18 apr. 2003. – Bălți, 2003. - P. 8-13.

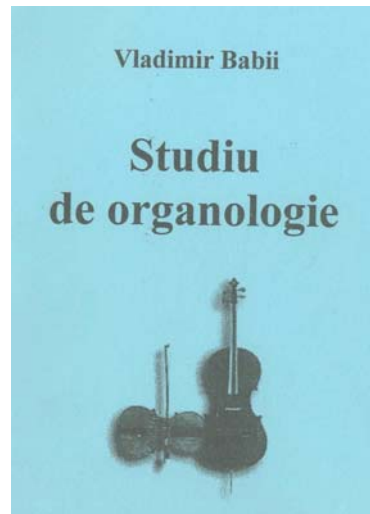
60. Probleme actuale și de perspectivă ale pedagogiei muzicale : Materialele conf. șt. (18 apr. 2003) / Univ. de Stat „A. Russo”; Fac. Muzică și Pedagogie muzicală ; Bibl. Șt. ; coord. : I. Gagim, M. Tetelea, A. Popov, V. Babii ; resp. de ed. : **V. Babii.** - Bălți, 2003. - 68 p.

61. Relația dintre ideal și real în contextul educației muzicale // Tradiționalism și modernism în educație : realitate și deziderate : materialele conf. șt. Int., 28-29 mart. 2003. - Ch., 2003. - P. 136-140.

62. Studiu de organologie. - Bălți : Presa univ. bălțeană, 2003. - 268 p., 19 p. anexe. - Bibliogr. p. 248-249.

63. Viziuni inovatoare asupra creației muzical-artistice // Probleme actuale și de perspectivă ale pedagogiei muzicale : Materialele conf. șt. 18 apr. 2003. - Bălți, 2003. - P. 61-66.

2004

64. Accente educaționale noi asupra corului, orchestrei și coregrafiei // Făclia. - 2004. - 4 sept. - P. 8.

65. Istoricul Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală (1980-2004) / Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți, Fac. Muzică și Pedagogie Muzicală. - Bălți, 2004. - 12 p.

66. Istoricul Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală (1980-2004) // Голос Бэлць. - 2004. - 15 oct. - P. 3.

Istoricul Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală (1980 – 2004)

Informație de identificare

- ❖ **Titlul facultății – *Muzică și Pedagogie muzicală***
Decan – **Margareta Tetelea**, dr., conf. univ.
- ❖ **Inaugurată** cu începere din luna iunie 1980
- ❖ **Catedre:**
 - ***Instrumente Muzicale și Metodică***
Șef catedră **Marina Morari**, dr., conf. univ.
 - ***Teorie și Dirijat***
Șef catedră **Vladimir Babii**, dr., conf. univ.
- ❖ **Specialități:**
 - **Profesor de muzică și coregrafie** (5 ani, studii cu frecvență la zi);
 - **Instruire muzicală** (3 ani, studii cu frecvență la zi);
 - **Instruire muzicală** (4 ani, studii cu frecvență redusă);
 - **Regie** (4 ani, studii cu frecvență la zi)
 - **Muzică** (studii de masterat, 2 ani)
- ❖ **Cadre titulare** – 22, inclusiv 1 doctor habilitat; 1 profesor universitar; 8 doctori, 6 conferențieri universitari, 5 lectori superiori
- ❖ **Eșantionul studentesc** formează 76 studenți la secția cu frecvență la zi și respectiv - 62 studenți la secția cu frecvență redusă.

În toamna anului 1945, când întreaga Europă și mica noastră țară Moldova abia începea să-și revină după crunta

încercare de pe urma rănilor fizice și spirituale ale Războiului al II-lea mondial, când toate resursele umane erau îndreptate spre a reînvia economia națională, Statul găsește de cuviință să învețe și să educe tineretul, inaugurând la 12 octombrie Institutul Învățătoresc *Alecu Russo*. Pionieratul pedagogic în frunte cu primul rector Vasile Ciobanu pune temelia tradițiilor nezdruincabile ale unui învățământ superior cu profil pedagogic, care pe parcurs se dezvoltă și ajunge azi la standardele europene cu pretenții meritorii de universitate modernă, acreditată și apreciată la cel mai înalt nivel, colectivul căreia păstrează și valorifică continuu tradițiile Alma mater din Nordul Moldovei.

Facultatea Muzică și Pedagogie Muzicală inițiată în 1980, de rînd cu cele 7 facultăți ale Universității, își are istoria sa. Astfel, izvoarele acestui fluviu, pe care astăzi îl desemnăm cu mîndrie și înalte sentimente de mari împliniri, ca structură universitară independentă – forgerie de cadre didactice în domeniul educației muzicale – își are începuturile sale din depărtații ani postbelici.

Anul 1958... În cadrul Institutului Învățătoresc *A. Russo* din Bălți este inaugurată secția: Clase Primare și **Cînt** (durata studiilor fiind de 5 ani). Catedra de Cînt (șef catedră Ion Popescu) este reprezentată de cadrele didactice: Eugen Certan (solfegiu), Gheli Voronțov (teorie elementară a muzicii, armonie, forme muzicale), Victor Trișnevschi (canto), Tudor Garanin (instrument muzical, orchestra de instrumente populare rusești) ș.a. Un an mai târziu (1959) în cadrul facultății Filologie este inaugurată secția de Limba Rusă, Literatură și **Cînt**. Profilul „cînt”, folosit în anii 50-70, și nu „muzică” cum este acceptat în zilele noastre, își are amprente sale, care țin de viziunea trecutului asupra activității muzicale în școală, preponderent, cu funcția de a

cînta. Pregătirea profesorilor cu profiluri combinate (profesor de clase primare și muzică) în perioada postbelică o explicăm, în primul rînd, prin aceea că școlile din republică duceau o mare lipsă de cadre didactice la disciplinele ciclului estetic: muzică, desen, literatură, iar în al doilea rînd, în perioada de după război natalitatea era simțitor scăzută, ceea ce făcea ca un profesor, mai ales, în școlile rurale să îmbine mai multe profiluri, pentru a-și menține șarja didactică.

În anul 1960 secția: Clase Primare și **Cînt** de la Institutul Pedagogic *Ion Creangă* din Chișinău este transferată la Bălți. Tot atunci sunt înființate două catedre: una de **Muzică și Cînt**, iar alta - de Clase Primare. Este de menționat apariția termenului „muzică”, ceea ce semnifică „instrumente” și **cînt**, adică voce, cor, dirijat, instrumente, orchestră etc.. Se lărgește simțitor baza materială și didactică a Secției Muzică și Cînt a Facultății Pedagogie. Corul studentesc, orchestra de instrumente populare, colectivul coregrafic, ansamblurile instrumentale – realizează o activitate concertistică fructuoasă în or. Bălți și în localitățile limitrofe.

În anul 1964 catedra Muzică și Cînt se completează cu absolvenți dotați ai secției nominalizate și ai Conservatorului de Stat din Chișinău *G. Musicescu*: Sergiu Croitoru (bayan), Grigore Slivca, Anton Popov (teorie), Pavel Anton (dirijat), Zinovi Godovanciuc (teorie, metodică) ș. a.

Între anii 1968 – 1972 Secția Muzică înregistrează noi performanțe în toate domeniile activității sale. Un mare aport la restructurarea și elaborarea noilor programe de învățămînt a adus decanul al facultății Pedagogie: Valeriu Senic. În activitatea didactică sunt angajați noi și noi profesori tineri: Sergiu Moscalu, Iuri Zolotariov, Nicolae Belotcaci, Ion Radu, Elena David, Vladimir Grigoreanu, Faina Iaser ș.a. Numai în acești doar patru ani Secția Muzică a pregătit circa 195

profesori pentru clasele primare și cînt. Se lărgeste simțitor aria evaluărilor concertistice ale colectivelor studențești: corul facultății (dirijor Pavel Anton) participă 3 ani la rînd la festivalurile muzicii corale din Țările Baltice (Vilnius, Riga, Tallin), Tariful, condus de Dumitru Călgare concertează în Ucraina, Rusia, Țările Baltice.

Anul 1976 devine anul de cotitură în destinul Secției Muzică: se divizează specialitățile, începe pregătirea profesorilor cu profilul „Pedagogie muzicală”. Catedra Cînt și Metodica Cîntului este divizată în catedrele: Metodica Educației Muzicale (șef catedră Sergiu Croitoru) și Dirijat Coral (șef catedră Pavel Anton). O contribuție rodnică la transformările calitative ale Facultății Pedagogie și Secției Muzică, au avut-o decanii Mihai Cucer, Grigore Tanase, Vasile Tiunin, Valeriu Cabac.

Anul 1980. Secția Muzică este reorganizată în Facultatea Muzică și Pedagogie Muzicală (decan Anton Popov). Primii ani de existență a facultății sunt îndeosebi fructuoși. În toamna anului 1980, spre exemplu, la facultate își desfășoară lucrările prima Conferință Științifică Republicană consacrată problemelor actuale ale educației muzicale în Moldova. Anul 1982 desemnează primul conferențiar (docent) – Sergiu Croitoru. Treptat, pe an ce trece, rîndurile titularilor cu grade și titluri științifice cresc: Vladimir Babii, Pavel Anton, Faina Iaser, Ecaterina Chișco, Olga Țocur, Ion Gagim, Naum Liubovski, Olga Mandîci, Gheli Voronțov, Natalia Carpova, Galina Matcovski, Anton Popov, Margareta Tetelea, Valeriu Tetelea, Nicolae Parhomenco - profesor universitar.

Facultatea semnalează succese nu numai în domeniul studiilor propriu-zise, ci și în activitatea extra-curriculară. Sistematice sunt repetițiile și concertele colectivelor studențești: Orchestra „Alunelul”(Conducător - lectorul

superior Ion Rusu); Orchestra de cameră (Conducător – dr., lect. sup. Valeriu Tetelea); Orchestra de acordeoniști (Conducător – dr., conf. univ. Vladimir Babii); Corul unit al facultății (conducător – lect. sup. Vasile Luchian) ș. a. Credite de o mare performanță artistică aduce facultății Grigore Onoico – interpret vocal, care participă cu succes la concursurile internaționale: „Cîntați cu noi”, „Crizantema de aur” – premiul I.

Anul 1990... Corpul didactic, Consiliul facultății în frunte cu decanul Sergiu Croitoru, catedrele Instrumente muzicale și Metodică (șef catedră Ion Gagim, dr., conf. univ.), Teorie și Dirijat (șef catedră Anton Popov, dr., conf. univ.) – își orientează eforturile spre elaborarea planurilor noi de învățământ și programelor de studiu la toate disciplinele ciclului muzical. Studiile se fac la următoarele specialități: *profesor de muzică și instrument muzical în învățământul general preuniversitar, profesor de muzică și dirijat în învățământul general preuniversitar (grupe liceale); profesor de muzică și coregrafie; profesor de muzică (studii cu frecvență redusă).*

Anul 2002 – 2004 la catedrele facultății: Instrumente Muzicale și Metodică (șef catedră dr., conf. univ. Margareta Tetelea), Teorie și Dirijat (șef catedră. lect. sup. Vitalie Popovici) activează circa 27 profesori dintre care – 6 doctori, conferențieri universitari. De menționat că la 17 septembrie cu excelență a susținut teza de doctor habilitat Ion Gagim – eveniment de o deosebită semnificație în istoricul facultății.

Azi Facultatea dispune de săli de studii și concerte, cabinete didactice, instrumente muzicale (acordeoane, țambale, fluiere, metalofoane și xilofone orchestrale, cobze, naiuri, ocarine, instrumente electronice cu clape, pianе,

clavecim etc.) Fonoteca dispune de circa 2000 de discuri și CD-uri, calculatoare etc.

În cadrul facultății prosperă tradiționalele colective studentești: Orchestra de instrumente populare „Alunelul” (Conducător artistic, trompetistul - Petru Dabija); Ansamblul de acordeoane (Conducător, asist. univ. – Andrei Pascaru); Orchestra de cameră (dirijor – asist. univ. Marina Cosumov), Corul *Gaudeamus* (dirijor – lect. univ. Svetlana Postolachi); Corul academic (Dirijor lect. univ. Svetlana Postolachi și Antonina Belicencov), Corul unit și Ansamblul etnofolcloric *Colinda* (Cond. – lect. superior Vasile Luchian).

Toate eforturile corpului didactic au fost și sînt orientate spre formarea profesională a specialiștilor de muzică. Mîndria facultății rămîn a fi zeci și sute de absolvenți, care ne poartă faima, activînd în calitate de profesori de muzică, directori de școli generale și de muzică, interpreți în Capela corală academică „Doina”, dirijori ai corurilor și orchestrelor de copii, profesori la liceele muzicale, colegiile pedagogice (Soroca, Călărași, Orhei, Lipcani, Bălți ș.a.) profesori la facultate. În acest context, nominalizăm doar cîțiva absolvenți ai facultății: Semion Musteață, Valeriu Cheaburu, Ion Sandu, Victor Nevoie, Sergiu Croitoru, Vladimir Grigoreanu, Vladimir Babii, Marin Melnic, Vasile Davideanu, Valentina Masejnic, Ion Ursachi, Ion Oala, Raisa Buciuceanu, Alexandru Borș, Ion Gagim, Alexandru Eriomov, Valentina Osoianu, Valeriu Tetelea, Ion Țurcanu, Margareta Tetelea, Vasile Luchian, Ecaterina Luchian, Vitalie Popovici, Victor Sasu, Svetlana Rebeja, Anatol Știrbu, Ion Ungureanu, Vasile Andronic, Grigore Onoico, Elena Sagaidac, Ludmila Lavrentieva, Lilia Granetchi, Tatiana Bularga, Lilia Arcea, Olga Grubleac, Victoria Crișciuc, Marina Cosumov, Corina Iliev, Andrei Pascaru, Eugen Babin, ș. a.

Ultimii cinci ani în cadrul facultății activează Filarmonica pentru copii - conducător M. Tetelea, dr., conf. univ. În cadrul concertelor filarmonice își dau concursul studenții și profesorii interpreți de canto și la instrumentele muzicale: pian, vioară, acordeon etc.; colectivele de interpreți din țară și de peste hotare.

Acum cinci ani la facultate a fost inițiată doctorantura – fenomen de neînchipuit 20-30 ani în urmă. În 2003 facultatea organizează cea de a II-a Conferință Republicană cu genericul „Profesor de muzică – prestanță și talent”, la lucrările căreia participă circa 100 de profesori din toate raioanele Moldovei. În primăvara anului 2004 facultatea găzduiește Simpozionul Internațional „Standarde, conținuturi și tehnologii moderne în educația muzicală” la care participă savanți – muzicieni din Iași (România), Cernăuți (Ucraina), Fresno, (SUA, California).

Succesele facultății se datorează, în parte, colaborării fructuoase cu Biblioteca Științifică (promovarea întâlnirilor pentru schimb de experiență, lansări de carte, organizarea conferințelor, seminarelor științifice, expozițiilor etc.) în frunte cu directorul Elena Harconiță.

Colectivul didactic și studenții facultății sînt în plină creativitate și tind cu elan spre noi realizări în domeniul didactic, artistic și științific – domenii prioritare în devenirea unui pedagog-muzician, raportat la standardele educaționale contemporane

67. Morari, Marina. Metode de evaluare la educația muzicală / M. Morari ; rec. : I. Gagim, **V. Babii** // Univers pedagogic. – 2004. – Nr 4. – P. 52-59.

68. Noi realizări ale creatologiei în contextul educației muzicale // Valorificarea realizărilor științifice – baza relansării și dezvoltării durabile a economiei naționale : Materialele Conf. Șt. a Acad. de Șt. a Moldovei, 16 iun. 2004. – Ch., 2004. – P. 227-229.

69. Viziuni inovatoare asupra creației muzical-artistice a elevilor // Standarde, conținuturi și tehnologii moderne în educația muzicală : Materialele simpoz. șt. int., 26 mai, 2004. - Bălți. - 2004. - P. 39-44.

2005

70. **Babii, V.** Funcțiile educaționale ale creației și creativității muzicale / Vladimir Babii, Tatiana Bularga // An. șt. / Univ. de Stat din Moldova. Ser. „Șt. socioumanistice”. - - Ch., 2005. - Vol.3 : Istoria Românilor și Antropologie ; Istorie Universală ; Pedagogie ; Psihologie ; Studiul Artelor, Culturologie ; Asistență Socială ; Sociologie ; Filosofie. - P.160-164.

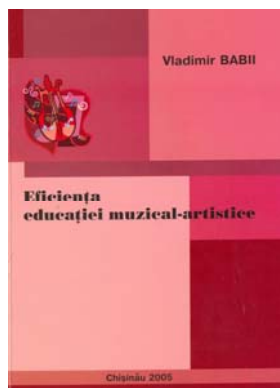
71. Borș, Alexandru. Educație muzicală : Cl. a 5-a : Ghidul profesorului / A. Borș, E. Coroi, A. Stîngă ; comisia de evaluare : M. Moraru, **V. Babii** ; red. : E. Ungureanu. - Ch. : Știința, 2005. - 83 p.

72. Dinamica competenței profesionale a profesorului de muzică // Calitatea formării specialiștilor în învățământul superior : strategii, forme, metode : Materialele Conf. șt. Int. consacrate aniversării a 60-a de la fundarea Univ. de Stat

„Alec Russo”, 5-7 oct. 2005. - Bălți, 2005. - Vol. 2. – P. 26-31.

73. Eficiența educației muzical-artistice / rec. I. Rusnac, E. Coroi, A. Cușnirenko, A. Popov. - Ch. : [S.n.], 2005. - 399 p. - Bibliogr. p. 387-399.

74. Metodica creativității muzicale : Curriculum universitar. Spec. : Instruire muzicală ; Specializare : Profesor de muzică și instrument; Profesor de muzică și cor / Univ. de Stat „A. Russo”, Fac. Muzică și Pedagogie muzicală, Catedra Teorie și Dirijat. – Bălți, 2005. – 16 p.

75. Principiul succesului muzical-artistice // Educația artistic-spirituală în contextul învățământului contemporan : Materialele Conf. Int., 19-21 mai, 2005. – Bălți, 2005. - Vol. 3 : Aspecte metodologice ale educației artistic-spirituale. - P. 14-21.

2006

76. Acțiunea muzical-artistice drept condiție indispensabilă a integrării teoriei și practicii educaționale // Problematika educației în mileniul III: național, regional, european : Materiale ale Simpoz. Șt. Int., 2-3 noiemb. 2006. – Ch., 2006. – P. 112-115.

77. Definierea reușitei profesionale a pedagogului // Calitatea învățământului superior – concepte și strategii în pregătirea cadrelor didactice : Materialele Conf. Șt. Int., 12-13 oct. 2006. – Ch., 2006. – P. 28-29.

78. Eficacitatea acțiunii muzical-artistice a elevului : st. analitic // An. șt. / Univ. de Stat din Moldova. Ser. „Șt. socioumanistice”. – Ch., 2006. - Vol. 3 : Asistență Socială ; Sociologie ; Filosofie ; Istoria Românilor și Antropologie ; Istorie Universală ; Pedagogie ; Psihologie ; Studiul Artelor, Culturologie. - P. 338-342.

79. Melodii în cuvinte // Confluente bibliologice : Rev. de biblioteconomie și șt. inf. - 2006. - Nr 3. - P. 28.

80. Principiul introdeshiderii artistice : o privire de sinteză // Didactica Pro... : Bul. de teorie și practică educațională. - 2006. - Nr 4. - P. 18-22.

81. Principiul proactivității în educația muzical-artistică : abordare teoretico-praxiologică // Artă și educație artistică. - 2006. – Nr 2/3. – P. 86-93

2007

82. Creativitatea muzicală : Curriculum universitar. Spec. : Instruire muzicală. Specializare : Profesor de muz. / Univ. de Stat „Alec Russo”, Fac. Muzică și Pedagogie Muzicală, Catedra Teorie și Dirijat. - Bălți, 2007. - 19 p. : tab. - Bibliogr. p. 18-19.

83. Eficacitatea profesorului-muzician în timpul unei ore academice // Artă și educație artistică. – 2007. - Nr 2(5). - P. 109-113.

84. Eficiența învățămîntului muzical : Curriculum universitar pentru studii postuniversitare de magisterat : Spec. : Muzică / Univ. de Stat „Alec Russo”, Fac. Muzică și Pedagogie Muzicală, Catedra Teorie și Dirijat. - Bălți, 2007. – 24 p.

85. Evaluarea performanțelor pedagogului muzician // Problemele actuale ale teoriei și practicii evaluării în învățământ : Materiale ale conf. șt. cu participarea int., 15-16 noiemb., 2007. - Ch., 2007. - P. 98-101.

86. Imnul Liceului „Ion Creangă” / versuri : I. Axenti ; muz. : **V. Babii** // Crenguța. – 2007. – Nr 1(2). – P. 2.

Imnul Liceului Ion Creangă

Versuri: I. Axenti

Muzică: V. Babii

Moderato, (♩ = c. 108)

Soprano *mf*
Te cu-noaș-te fă-ra toa - tă, Mîn-dru nu-me de Li-ceu.

Alto *mf*

Tenor *mf*
Te cu-noaș-te fă-ra toa - tă, Mîn-dru nu-me de Li-ceu.

Bass *mf*

S
O - cro - ni-de I-on Crean - gă Și de bu-nul Dum-ne - zeu.

A

T
O - cro - tă de I-on Crean - gă Și de bu-nul Dum-ne - zeu.

B

S
Tri - co - lor.

A

T
Tri - co - lor.

B

2. De pe banca-ți înțeleaptă
Au plecat savanți în lume,
Cunoscuta-i a lor faptă
Iar prin Ei al tau renume.

Azi privind spre viitor
Cu-ale tale gânduri sfinte,
Ești mereu învațator
Cel mai drag și mai cu minte.

Imnul Moldagrotehnica SA

Muzica de Vladimir Babii

Soprano

Imnul Moldagrotehnica SA

Cuvintele de Gheorghe Calamanciuc

În anul patruzeci și patru,
Cind te-ai născut în cel april.
Niște copii ți-au trecut pragul,
Tu tot ca ei fiind copil.
A trebuit să lupți cu foamea,
Să vindeci răni de crunt război,
Dar nu te-a frint ea, disperarea,
Un pas nu dat-ai înapoi.

Refren:

„Moldagrotehnica”, „Moldagrotehnica”,
Ce-nținerită-acum arăți!
„Moldagrotehnica”, „Moldagrotehnica”,
Mindria noastră de la Bălți!
„Moldagrotehnica”, „Moldagrotehnica”,
Avîntul ți-e spre zări albasatre,
„Moldagrotehnica”, „Moldagrotehnica”,
Mindria Moldovioarei noastre!

Acum mașini și utilaje,
Spre țări moderne exporțezi,
Și-n creieru-ți din aliaje,
Tot altele mai inventezi.
De multe ori laureată,
A Premiului de Stat și-acum,
Mai dirză cum n-ai fost vreodată,
Urmezi trudită-același drum.

87. Imnul Moldagrotehnica SA / cuv. Gh. Calamanciuc ; muz. : **Vladimir Babii** ; Min. Industriei și Infrastructurii al Rep. Moldova. – Bălți, 2007. – 2 p.

88. Introducere în metodologia cercetării științifice : Curriculum universitar. Spec. : Instruire muzicală. Specializare: Profesor de muz. / Univ. de Stat „Alec Russo”, Fac. Muzică și Pedagogie Muzicală, Catedra Teorie și Dirijat. - Bălți, 2007. – 19 p.

89. Modelul funcțional al acțiunii muzical-artistice a elevului // Studia Universitatis. Ser. Șt. ale Educației : Rev. șt. - 2007. - Nr 5. - P. 176-182.

90. Orchestrație : Curriculum universitar. Spec. : Instruire muz. / Univ. de Stat „Alec Russo”, Fac. Muzică și Pedagogie Muzicală, Catedra Instrumente Muzicale și Metodică. - Bălți, 2007. - 22 p. : tab. - Bibliogr. p. 22.

91. Organologie : Curriculum universitar. Spec. : Instruire muz. Calificarea: Profesor de muz. / Univ. de Stat „Alecu Russo”, Fac. Muzică și Pedagogie Muzicală, Catedra Instrumente Muzicale și Metodică. - Bălți, 2007. - 23 p. : tab. - Bibliogr. p. 22-23.

92. Stici, Alexandra. Metodologia educației muzicale integrate : Pentru colegiile pedagogice și de muz. cu profilurile : Pedagogia învățământului primar și Pedagogie muzicală / A. Stici ; rec. : **Vladimir Babii**, Gheorghe Perju. – Ch., 2007. – 191 p.

2008

93. Modele de eficientizare a acțiunii muzical-artistice a elevului // Studia Universitatis. Șt. ale Educației. – 2008. – Nr 5(15). – P. 199-202.

94. Principiul proactivității în educația muzical-artistică // Univers pedagogic. – 2008. - Nr 2. - P. 10 -16.

2009

95. Fundamente teoretico-praxiologice ale eficienței educației muzical-artistice a elevilor : 13.00.01 – Pedagogie generală : Autoref. al tz. de dr. habilitat în pedagogie / Inst. de Șt. ale Educației. – Ch., 2009. – 48 p. : fig., tab. – Bibliogr. p. 40-44.

96. Fundamente teoretico-praxiologice ale eficienței educației muzical-artistice a elevilor : 13.00.01 – Pedagogie generală : Tz. de dr. habilitat în pedagogie / consultant șt. I. Gagim ; Inst. de Șt. ale Educației. – Ch., 2009. – 287 p. : fig., tab. – Bibliogr. p. 248-264.

97. Principiul educației personalității proactive // Modernizarea standardelor și curricula educaționale : deschideri spre o personalitate integrală : Materialele Conf. șt. Int. 22-23 oct. 2009. – Ch., 2009. – Vol. 2. – P. 302-307.

Publicistică

1974

98. A educa tentația cercetătorilor : [munca șt. a studenților de la Inst. Pedagogic de Stat „A. Russo”] // Tinerimea Moldovei. – 1974. – 5 apr.

99. An jubiliar : [despre conf. a XVIII-a comsomolistă de dare de seamă și alegeri] // Pedagogul. – 1974. – 1 noiem.

100. Despre desfășurarea examenului leninist // Pedagogul. – 1974. – 29 mart.

101. Studenții raportează Congresului XVII al Comsomolului // Pedagogul. – 1974. – 19 apr.

102. Неделя студенческой молодежи // Педагог. – 1974. – 30 апр.

103. О проведении Ленинского зачета // Педагог. – 1974. – 29 март.

104. Студенты рапортуют XVII съезду ВЛКСМ // Педагог. – 1974. – 19 апр.

1975

105. Familie comsomolistă // Pedagogul. – 1975. – 24 apr.

106. Întîlnire cu frumosul // Învățămintul public. – 1975. – 29 dec.

107. Ne pregătim de preschimbarea documentelor comsomoliste // Pedagogul. – 1975. – 17 ian.

108. Realizări pentru timpul ce vine : [pregătirea către preschimbarea doc. comsomoliste la IPSB „A. Russo”] // Tinerimea Moldovei. – 1975. – 19 febr.

109. Комсомольская семья // Педагог. – 1975. – 24 апр.

110. К обмену комсомольских документов // Педагог. – 1975. – 18 янв.

1976

111. Damanciuc, Gheorghe. Încă o dată despre disciplină : controlul norodnic / Gh. Damanciuc, **Vladimir Babii** // Pedagogul. – 1976. – 24 dec.

112. Învățător de muzică // Pedagog. – 1976. – 17 sept.

113. Даманчук, Георгий. Ещё раз об учебной дисциплине : нар. контроль / Г. Даманчук, **Владимир Бабий** // Педагог. – 1976. – 24 дек.

1977

114. Întîrzierilor ripostă : Controlul norodnic // Pedagogul. – 1977. – 11 mart.

115. Mai sunt încă multe rezerve : raidul controlului norodnic // Pedagogul. – 1977. – 9 dec.

116. Oaspeții noștri : [elevii șc. muz. orășenești] // Pedagogul. – 1977. – 1 apr.

117. Șapte note muzicale: Institutul – școlii // Pedagogul. – 1977. – 14 ian.

118. И все-таки резервы есть : рейд нар. контроля // Педагог. – 1977. – 9 дек.

119. На профессиональном уровне // Педагог. – 1977. – 2 июня.

120. Общее – музыка : [встреча с учениками муз. уч-ща] // Педагог. – 1977. – 1 апр.

121. Опозданиям – бой! : Нар. контроль // Педагог. – 1977. – 11 марта.

1978

122. Croitoru, Serghei. O întâlnire emoționantă : [la IPSB cu compozitorii I. Macovei, I. Rusnac, V. Bitehin, pianista L. Strahilevici, vocalista E. Lica] / Serghei Croitoru, **Vladimir Babii** // Lit. și Arta. – 1978. – 13 iulie. – P. 3.

1979

123. Damanciuc, Gheorghe. Păzește avutul obștesc : [controlul norodnic] / Gh. Damanciuc, **Vladimir Babii** // Pedagogul. – 1979. – 9 febr.

124. Țin mult la onoarea institutului // Pedagogul. – 1986. – 31 dec.

125. Музыкален ли ваш ребенок? // Коммунист (Бельцы). - 1983. - 15 янв.

126. Честью вуза дорожу всегда // Педагог. – 1986. – 30 дек.

1988

127. Bucucianu, R. Cînd sufletul lucrează ... : despre activitatea V. G. Casian, învățătoare la șc. medie nr. 1 din Ungheni / R. Bucucianu, **V. Babii** // Învățămîntul public. – 1988. – 17 febr.

128. Бучучану, Р. Когда душа трудится ... : [О В. Касиан, учителе сред. шк. №1 г. Унгены] / Р. Бучучану, **В. Бабий** // Нар. образование. – 1988. – 17 февр.

Coordonator științific la teze de master și licență

129. Babina, Svetlana. Muzica de divertisment pentru acordeon în prelucrare de compozitorii contemporani : Teză de licență / Svetlana Babina ; ref. : **V. Babii** ; Univ. de Stat „A. Russo”, Fac. Muzică și Pedagogie Muzicală, Catedra Instrumente Muzicale și Metodică. – **Bălți, 2008**

130. Focșa, Iurie. Formarea deprinderilor de interpretare la acordeon în Școala de muzică pentru copii : Teză de licență / Iurie Focșa ; ref. : **V. Babii** ; Univ. de Stat „A. Russo”, Fac. Muzică și Pedagogie Muzicală, Catedra Instrumente Muzicale și Metodică. – **Bălți, 2008**.

131. Guleac, Marina. Formarea culturii interpretative la elevii-pianiști : Teză de magistru în Muzică - 1400 / Marina Guleac ; coord. șt. : **V. Babii** ; Univ. de Stat „A. Russo”, Fac.

Muzică și Pedagogie Muzicală, Catedra Instrumente Muzicale și Metodică. – Bălți, 2008. – 72 p.

132. Iliev, Corina. Dezvoltarea auzului muzical la preșcolari în procesul interpretării la instrumentele muzicale pentru copii : Teză de magistrul în Muzică - 1400 / Corina Iliev ; coord. șt. : **V. Babii** ; Univ. de Stat „A. Russo”, Fac. Muzică și Pedagogie Muzicală, Catedra Instrumente Muzicale și Metodică. - Bălți, 2004. - 79 p., verso f. alb. - Bibliogr. p. 77-79.

133. Rusu, Gabriela. Formarea la elevii claselor primare a elementelor de improvizație muzicală prin activități de creație la vioară : Teză de magistrul în Muzică - 1400 / Gabriela Rusu ; coord. șt. : **V. Babii** ; Univ. de Stat „A. Russo”, Fac. Muzică și Pedagogie Muzicală, Catedra Instrumente Muzicale și Metodică. – Bălți, 2005. – 78 p.

134. Tureac, Tatiana. Stimularea activității muzical-vocale la elevii claselor primare : Teză de magistrul în Muzică - 1400 / Tatiana Tureac ; coord. șt. : **V. Babii** ; Univ. de Stat „A. Russo”, Fac. Pedagogie, Psihologie și Asistență Socială. – Bălți, 2007. – 83 p.

Coordonator științific la comunicările studenților și masteranzilor:

135. Guleac, Marina. Formarea culturii interpretative la elevii-pianiști / Marina Guleac // Materialele Conferinței Științifice a studenților și masteranzilor, 30 oct., 2007. - Bălți, 2007. – P. 160.

136. Pruteanu, Aliona. Dezvoltarea creativității muzical-artistice a elevului: experiențe explorative / Aliona Pruteanu //

Materialele Conf. Șt. a studenților, 31 oct. – 1 noiemb. 2006. - Bălți, 2006. - P. 220-225.

137. Pruteanu, Aliona. Dezvoltarea gustului estetic la elevii claselor mici / Aliona Pruteanu // Materialele Conf. Șt. a studenților, 30 oct. 2008. - Bălți, 2008. – P. 188-189.

Personalia

138. BABII Vladimir (07.01.1948, Hrușca / Camenca) // Popa, Iulius. Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți (1945-2005). – Ch., 2005. – P. 187-188.

139. Bularga, Tatiana. O carte utilă de organologie / Tatiana Bularga, Elena Harconița // Făclia. - 2003. - 6 dec.

140. Conferențiar univ. dr. Vladimir BABII, șef de catedră = Associate Professor, PhD Vladimir BABII Head of the Chair // Universitari bălțeni : dic. biobibliogr. – Bălți, 2005. – P. 250-251.

141. Harconița, Elena. O nouă investiție în muzicologia națională / Elena Harconița, Tatiana Bularga // Lit. și Arta. - 2004. – 15 ian. - P. 7.

142. Vladimir Babii : 30 ani de activitate : Biobibliogr. / alcăt. : M. Fotescu ; red. resp. : E. Harconița. – Bălți : Bibl. Șt., 2003. – 36 p.

143. Местер, Михаил. В эту книгу вложена душа : Ученый из Бельц Владимир Бабий создал и опубликовал своеобразную энциклопедию древнейших муз. инструментов / М. Местер // Голос Бэлць. – 2003. – 14 нояб.

INDICE DE NUME

Axenti I.	86	Perju Gh.	92
Babina S.	129	Popa I.	138
Bitehin V.	(122)	Popov A.	60, 73
Borş A.	71	Pruteanu A.	136, 137
Botnariuc S.	46	Rumleanschii M.	46
Buciucianu P.	28, 127	Rusnac I.	72, (122)
Bularga T.	55-58, 73, 139, 141	Rusu G.	133
Calamanciuc Gh.	19, 87	Stici A.	92
Casian V.	(28, 127)	Stog G.	46
Cerneva E.	46	Strahilevici L.	(122)
Coroi E.	71, 73	Tetelea M.	60
Croitoru S.	19, 122	Tureac T.	134
Cuşnirenco A.	73	Ţiţanu V.	46
Damanciuc G.	111, 123	Ungureanu E.	71
Focşa I.	130	Бузан М.	29
Fotescu M.	142	Бучучану Р.	128
Gagim I.	60, 67, 96	Буларга Т.	56
Grigoreanu V.	19	Даманчук Г.	113
Guleac M.	131, 135	Касиан О.В.	(128)
Harconiţa E.	139, 141, 142	Мелик-Пашаев А.	(15)
Iliev C.	132	Местер М.	143
Lavric O.	3, 4	Новлянская З.	(15)
Lica E.	(122)	Ткач В.	37
Macovei I.	(122)	Хлебникова Л. А.	14
Moraru M.	67, 71		

INDICE DE TITLURI

A educa tentația cercetătorilor	98
Accente educaționale noi asupra corului, orchestrei și coregrafiei	64
Activitatea artistică și orientarea profesională a elevilor	4
Activitatea de creație ca mijloc de dezvoltare la preadolescenți a interesului pentru muzică	55
Activități muzicale : Educația artistică a elevilor	7
Ațiunea muzical-artistică drept condiție indispensabilă a integrării teoriei și practicii educaționale	76
Algoritmul educativ al muzicii	28
An jubiliar	99
Antrenarea elevilor în activități de creație muzicală ..	12
Antrenarea elevilor în activități de creație muzicală ..	43
Are copilul auz muzical?	26
Aspecte tehnico-culturale românești	50

BABII Vladimir (07.01.1948, Hrușca / Camenca) ...	138
Cînd sufletul lucrează	127
Conferențiar univ. dr. Vladimir BABII, șef de catedră = Associate Professor, PhD Vladimir BABII Head of the Chair	140
Copilul și arta	15
Creativitatea muzicală : Curriculum universitar	82
Creativitatea muzicală adolescență	44
Creativitatea muzicală adolescență	45
Creația muzicală a elevilor în afara orelor de curs	27
Crestomație la muzică	42
Culegere de piese pentru orchestra de acordeoniști ...	53
Curs de orchestrație	51
Curs practic de orchestrație	47
De ce elevul nu înțelege muzica?	16
Definirea reușitei profesionale a pedagogului	77
Despre desfășurarea examenului leninist	100

Dezvoltarea aptitudinilor creatoare ale elevilor	8, 17
Dezvoltarea auzului muzical la preșcolari în procesul interpretării la instrumentele muzicale pentru copii ..	132
Dezvoltarea creativității muzical-artistice a elevului: experiențe explorative	136
Dezvoltarea gustului estetic la elevii claselor mici ...	137
Dezvoltarea muzicală a preșcolarului	57
Diagnosticul muzicalității preșcolarului	58
Dinamica competenței profesionale a profesorului de muzică	72
Educație muzicală : Cl. a 5-a : Ghidul profesorului ...	71
Educația muzicală a elevilor	3
Eficacitatea acțiunii muzical-artistice a elevului : studiu analitic	78
Eficacitatea profesorului-muzician în timpul unei ore academice	83
Eficiența educației muzical-artistice	73
Eficiența învățământului muzical : Curriculum universitar pentru studii postuniversitare de magisterat	84

Evaluarea performanțelor pedagogului muzician	85
Familie comsomolistă	104
Folosirea elementelor polifonice în creația muzicală a adolescenților	39
Formarea culturii interpretative la elevii-pianiști	131, 135
Formarea culturii tehnice la studenții muzicieni	52
Formarea deprinderilor de interpretare la acordeon în Școala de muzică pentru copii	130
Formarea deprinderilor de muncă independentă	18
Formarea la elevii claselor primare a elementelor de improvizație muzicală prin activități de creație la vioară	133
Funcțiile educaționale ale creației și creativității muzicale	70
Fundamente teoretico-praxiologice ale eficienței educației muzical-artistice a elevilor	95,96
Ghid de improvizație muzicală elementară	48
Idealul educației muzicale	59
Imnul Liceului „Ion Creangă”	86

Imnul Moldagrotehnica SA	87
Introducere în metodologia cercetării științifice : Curriculum universitar	88
Istoricul Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală (1980-2004)	65, 66
Încă o dată despre disciplină : controlul norodnic	111
Însărcinări distractive și de joc la lecțiile de muzică ..	33
Întâlnire cu frumosul	106
Întârzierilor ripostă	114
Învățător de muzică	112
Mai sunt încă multe rezerve	115
Melodii folclorice pentru acordeon și baian	19
Melodii în cuvinte	79
Metode de evaluare la educația muzicală	67
Metodica creativității muzicale : Curriculum universitar	74
Metodologia educației muzicale integrate	92

Modele de eficientizare a acțiunii muzical-artistice a elevului	93
Modelul funcțional al acțiunii muzical-artistice a elevului	89
Munca de creație a copiilor de 6 ani	20
Muzica de divertisment pentru acordeon în prelucrare de compozitorii contemporani	129
Muzica pe portativ bălțean	49
Ne pregătim de preschimbarea documentelor comsomoliste	107
Noi realizări ale creatologiei în contextul educației muzicale	68
O carte de muzică	5
O carte utilă de organologie	139
O întâlnire emoționantă	122
O nouă investiție în muzicologia națională	141
Oaspeții noștri	116
Orchestra de clasă - formă eficientă de muziciere	6
Orchestra de clasă : muzica în șc.	2

Orchestrație : Curriculum universitar	90
Organologie : Curriculum universitar	91
Păzește avutul obștesc	123
Priceperea muzicii	41
Principiul educației personalității proactive	97
Principiul introdeshiderii artistice : o privire de sinteză	80
Principiul proactivității în educația muzical-artistică	81, 94
Principiul succesului muzical-artistic	75
Probleme actuale și de perspectivă ale pedagogiei muzicale	60
Programe pentru școala de cultură cu limba de predare moldovenească din R.S.S.U.	40
Realizări pentru timpul ce vine	108
Realizări și deschideri științifice	46
Relația dintre ideal și real în contextul educației muzicale	61
Stimularea activității muzical-vocale la elevii	

claselor primare	134
Stimularea creativității muzicale preadolescentine ...	54
Studentii raportează Congresului XVII al Comsomolului	101
Studiu de organologie	62
Șapte note muzicale : Institutul – școlii	117
Țin mult la onoarea institutului	124
Viziuni inovatoare asupra creației muzical-artistice ..	63
Viziuni inovatoare asupra creației muzical-artistice a elevilor	69
Vladimir Babii : 30 ani de activitate : Biobibliogr.	142

Активизация самостоятельной работы студентов	34
В эту книгу вложена душа	143
Використання елементів поліфонії у творчій музичній діяльності учнів 4-5 класів загальноосвітньої школи	21
Ещё раз об учебной дисциплине	113
И все-таки резервы есть	118
114	

Идейно-политическая направленность художественных задач на уроках музыки	35
Использование элементов полифонии в творческой музыкальной деятельности учащихся 4-5 классов общеобразовательной школы	22
К обмену комсомольских документов	110
Когда душа трудится	128
Комсомольская семья	109
Музыкален ли ваш ребенок?	125
Музыкальное творчество как интегрирующий фактор личности школьника	56
Музыкально-творческое развитие школьников ...	36
На профессиональном уровне	119
Неделя студенческой молодежи	102
Некоторые пути формирования навыков самостоятельной работы у будущего учителя-музыканта в процессе обучения игре на музыкальном инструменте	9
О проведении Ленинского зачета	103

О связи отделения музыки и пения БГПИ со школой	1
Общее – музыка	120
Опозданиям – бой!	121
Особенности початкового этапа работы студента над хоровым твором	37
Отметка на уроке музыки	23
Подготовка учителя музыки к воспитанию учащейся молодежи в духе мира	29
Почему ученик не понимает музыки?	24
Развитие музыкального творчества подростков ...	10
Развитие творческой деятельности младших подростков на занятиях музыкой в общеобразовательной школе	13, 14
Студенты рапортуют XVII съезду ВЛКСМ	104
Творчіство учнів у позакласному музицировані ..	25
Творческая деятельность учащихся IV-V классов на уроках музыки	11
Творческое развитие музыкально-эстетического опыта подростков	30

Творчество учащихся на внеклассных музыкальных занятиях	31
Творчество шестилеток	32
Формирование навыков самостоятельной работы	38
Честью вуза дорожу всегда	126

SECVENȚE FOTOGRAFICE

1999. V. Babii cu orchestra de acordeoniști cu partituri în aranjament propriu la conferința științifică și de creație „Acordeonul la 170 ani”.

Secvență de la o ședință ordinară a comitetului de organizare a muncii științifice studentești.

2004. Din tezaurul instrumentelor muzicale populare din Moldova (caval, nai, cobză).

2004. Oră publică la disciplina Organologie cu participarea elevilor de la școala de Arte din Bălți (Ansamblul folcloric, buciumul).

2004. Oră publică la disciplina Organologie cu participarea colegilor din Fresno California, SUA.

2007. Participanții Concertului de muzică vocală monitorizat de catedra Teorie și Dirijat.

2007. După debutul imnului Colegiului „Ion Creangă” la 100 ani de la fundare (Teatrul „V. Alecsandri”).

2007. Seminarul metodologic

2009. După susținerea tezei de dr. habilitat la IȘE din Chișinău
(de la stînga la dreapta: V. Babii, M. Vacarciuc, I. Gagim, N. Silistraru, V. Guțu, A. Cara, S. Cemortan, V. Mândăcanu, M. Babii, T. Bularga)

2009. Conferința profesională a sindicatelor USB „A. Russo”

Cuprins

	Pag
Nota redacției	3
<i>Ion Gagin</i> Traseul profesional	5
<i>Margareta Tetelea</i> Promotor al noilor idei	11
<i>Ludmila Hlebnicova</i> Vladimir Babii – un cercetător deosebit	12
<i>Anton Popov</i> Ascensiune profesională	13
<i>Vasile Luchian</i> Competență managerială	14
<i>Petru Sicur</i> Profesionist polivalent	14
<i>Galina Galat</i>	
Un manager exigent, creativ, energic	15
<i>Leonid Răileanu</i> Studii muzicale valoroase	16
<i>Vasile Vasile, Paul Baidan</i> Colaborare prodigioasă	17

<i>Vladimir Babii – în sprijinul educației muzicale preuniversitare</i>	
Estimări ale învățătorilor de muzică	18
Reflecții de la cursurile de formare continuă	21
Curriculum Vitae	25
Studii	26
Experiența academică	27
Stagii științifice	28
Limbi cunoscute	28
Activitatea artistică	29
Participări la foruri științifice	30
Direcții de cercetare științifică	33
Muzicologie	33
Conceptul eficienței educației muzical-artistice	46
Avize asupra cercetării dlui Vladimir Babii	67
Bibliografia publicațiilor	73
Lucrări științifice	73
Publicistică	98
Coordonator științific la teze de master și licență	101
Coordonator științific la comunicările studenților și masteranzilor	102
Personalialia	103
Indice de nume	105
Indice de titluri	107
Secvențe fotografice	115

